

1. Presentació¹

En aquest capítol es presenta l'anàlisi economicofinancera de l'empresa catalana dels anys 2014 i 2015. Aquesta anàlisi s'emmarca en la línia de treball i publicació iniciada l'any 1988 pel Departament d'Economia i Finances (actualment, Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda) de la Generalitat de Catalunya. Des de l'any 2007, l'elaboració d'aquests estudis sobre l'empresa catalana és fruit de la col·laboració de la Cambra de Comerç de Barcelona amb el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya². L'anàlisi es fonamenta en la part corresponent a empreses catalanes de les bases de dades trimestral i anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE), que es remeten regularment a la Cambra de Comerç de Barcelona i al Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya.

En relació amb la cobertura de la mostra d'empreses utilitzada per la CBBE, es pot dir que aquesta representa el 31,3% del Valor Afegit Brut al cost dels factors del total de les societats no financeres³. Els sectors d'energia (energia elèctrica, gas i aigua) tenen una cobertura del 61,4%. Els sectors industrials (empreses manufactureres, especialment) estan sobre representats a l'igual que transport i comunicacions, que tenen cobertures del 62% i 63%, respectivament. Pel que fa la dimensió, en aquesta mostra, les empreses grans estan sobre representades.

A la part catalana de la mostra estatal, a la base anual, el nombre d'empreses de la CBBE que han contestat el darrer qüestionari –que correspon a l'any 2014– i que tenen la seua social a Catalunya és de 2.378⁴, fet que representa un 29,73% de la mostra de tot l'Estat. A l'igual que passa amb la

mostra del total d'Espanya, en la mostra d'empreses catalanes es troben més representades les empreses industrials que les de serveis o les de la construcció, i les empreses grans tenen també un pes superior al que els correspon, biaixos que s'accentuen a la mostra de la base trimestral. Segons dades d'IDESCAT a Catalunya hi havien 594.498 empreses l'any 2015 de les quals 7.216 tenien 50 o més empleats. De les 2.378 empreses de la mostra amb la qual s'ha fet el present estudi, 1.182 tenien 50 empleats o més, fet que representa un 16,38% del total d'empreses catalanes d'aquesta dimensió.

Cal tenir en compte que l'anàlisi es refereix a empreses operatives els anys 2014 i 2015. Per tant, no té en compte les empreses que han tancat. D'acord amb les dades d'IDESCAT que s'acompanyen al quadre següent, el nombre d'empreses amb establiment a Catalunya que han desaparegut al llarg dels darrers anys és significatiu, especialment a la indústria.

Nombre d'empreses per sectors

	2007	2014	Variació 2007-2014	2015	Variació 2014-2015
Indústria	50.114	37.977	-24,2%	37.208	-2,0%
Construcció	90.857	74.908	-17,5%	73.837	-1,4%
Serveis	480.420	473.558	-1,4%	483.453	+2,0%
Total nombre d'empreses	621.391	586.443	-5,6%	594.498	+1,4%

Font: IDESCAT

Nombre d'empreses per dimensió

	2007	2014	Variació 2007-2014	2015	Variació 2014-2015
Menys de 50 treballadors	613.058	579.410	-5,4%	587.282	+1,3%
Més de 50 i menys de 199 treballadors	5.993	4.882	-18,5%	5.027	+2,9%
Més de 200 treballadors	2.340	2.151	-8,0%	2.189	+1,7%
Total nombre d'empreses	621.391	586.443	-5,6%	594.498	+1,4%

Font: IDESCAT

¹ Capítol redactat per Oriol Amat i Salas (Catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat, UPF) i Enric Genescà i Palau (Enginyer Industrial). Els autors agraeixen a Manuel Ortega i Ana Esteban de la Central de Balanços del Banco de España les dades facilitades; i a Enric Genescà i Garrigosa els suggeriments realitzats.

² Als webs de la Cambra de Comerç de Barcelona i del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda es poden consultar els informes dels últims anys.

³ Central de Balances del Banco de España (2015): «*Central de Balances. Resultados anuales de las empresas no financieras 2014*», Banco de España, Madrid.

⁴ A més de les 2.378 empreses, hi ha 53 empreses del sector d'energia que només s'han considerat en l'apartat 3.1 per la seva sobre representació.

Quadre 3.1
Abast de la mostra - Exercici 2014

Dimensió	Empreses		Personal		Valor afegit brut c.f.	
	Nombre	%	Nombre	%	Milers d'euros	%
Petites	1.196	50,3%	25.230	5,8%	1.239.120	5,3%
Mitjanes	865	36,4%	76.926	17,7%	4.532.691	19,6%
Grans	317	13,3%	331.682	76,5%	17.409.873	75,1%
TOTALS	2.378	100,0%	433.838	100,0%	23.181.684	100,0%

Valors absoluts de totes les empreses de la mostra

Per dimensions, del 2007 al 2014 varen disminuir el nombre d'empreses de totes les dimensions i aquesta disminució va ser més pronunciada al segment d'empreses mitjanes. En canvi, el 2015 ja varen tornar a augmentar les empreses de totes les dimensions.

La base trimestral, que arriba fins al quart trimestre del 2015, està integrada per una mostra de 160 empreses catalanes, que representa el 17,85% de totes les de l'Estat.

Cal tenir present que s'han actualitzat les dades de les bases trimestral i anual dels darrers exercicis, cosa que explica que, per a alguns conceptes, els valors que figuren en aquest informe no coincideixin exactament amb els seus homòlegs d'edicions anteriors.

A l'apartat 2 s'analitza la situació economicofinancera de l'empresa catalana durant el 2014 i 2015, el primer any a partir de la informació provinent de la base de dades anual i el segon any a partir de la trimestral. La informació de la base anual permet, també, estudiar les tendències observades en les principals partides i ràtios fins a l'any 2014. Tal i com ja s'ha indicat, per elaborar aquest apartat s'han exclòs, tant de la base trimestral com de l'anual, les 53 empreses del sector de l'energia, per la seva sobre representació. El [quadre 3.1](#) mostra la composició de la mostra de 2.378 empreses privades catalanes de la base de dades anual.

A l'apartat 3 s'analitzen els resultats i la situació economicofinancera de les empreses catalanes desagregant la mostra de la base anual per sectors i dimensions. Al mateix apartat

també es compara l'empresa catalana amb la resta de les empreses espanyoles.

2. Anàlisi economicofinancera de les empreses catalanes

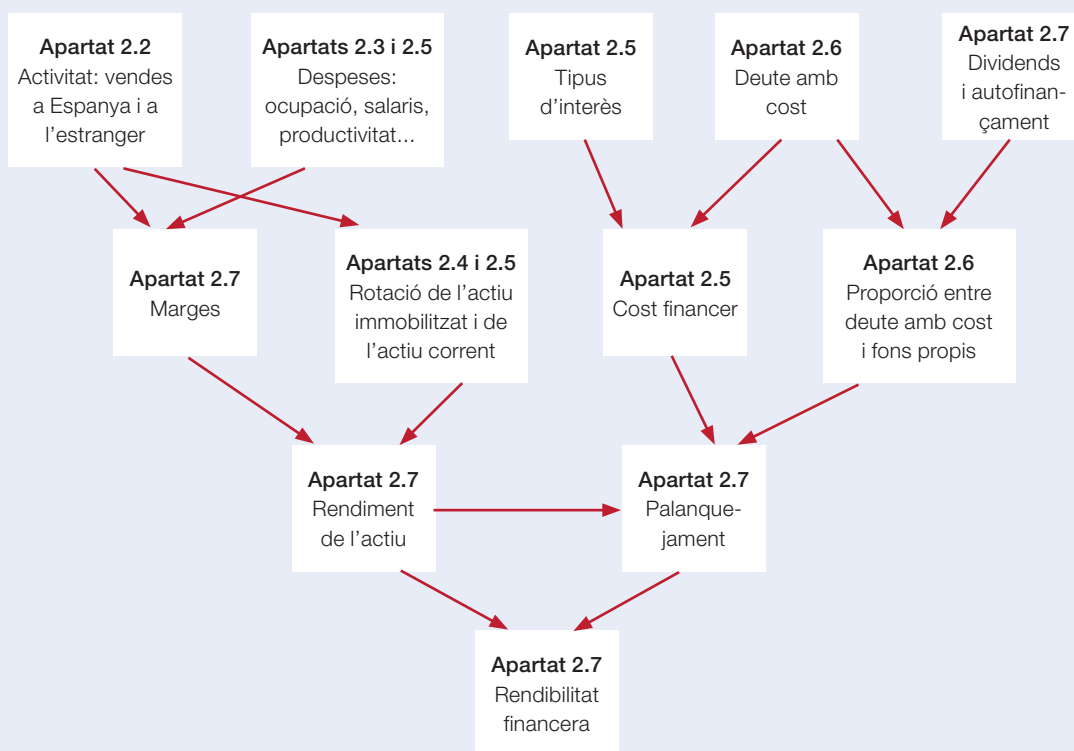
2.1. Introducció

Durant l'any 2015, l'activitat econòmica a Catalunya, mesurada amb el Producte Interior Brut, va augmentar de manera important (un 3,4%, segons l'IDESCAT) i més que l'any 2014 (2,0%). Aquest creixement s'ha produït essencialment als serveis (3,6%), a la construcció (3,4%) i a la indústria (2,7%).

Aquesta evolució positiva de l'activitat econòmica general ha de tenir el seu reflex en els comptes de les empreses. Per tal de comprovar-ho, aquest informe economicofinancer de les empreses catalanes s'inicia amb l'anàlisi de l'activitat i la generació de valor afegit. Posteriorment, es descriu l'ocupació. A continuació, s'estudia la inversió en actius immobilitzats i actius corrents. Després s'analitza el cost dels factors i la productivitat. Seguidament, s'estudia l'estructura financera. Els apartats finals es dediquen a l'anàlisi dels resultats i la rendibilitat.

Com es visualitza al [requadre 3.1](#), l'anàlisi està estructurada en diferents etapes que permeten comprovar els inductors de l'evolució de la rendibilitat financera, que és un dels principals objectius de les empreses. A cada variable del requadre s'indica l'apartat del present informe en el qual es tractarà aquesta informació.

Requadre 3.1
Factors que influeixen en la rendibilitat financera

DESCRIPCIÓ DE LES BASES DE DADES UTILITZADES

Requadre 3.2

La informació que contenen les bases de dades utilitzades és fonamentalment economicofinancera i prové de l'agregació dels qüestionaris trimestral i anual tramesos al Banc d'Espanya per empreses no financeres de diferents localitzacions, dimensions i sectors d'activitat. El qüestionari trimestral (balanç i compte de resultats) és més senzill que l'anyal. Cada trimestre, les empreses responen el qüestionari del trimestre corrent i el de l'any anterior. Això permet que el càlcul dels percentatges de variació es basi en les mateixes mostres d'empreses. A la base de dades trimestral, les ràtios i els percentatges anuals són una mitjana ponderada, segons el nombre d'empreses o el volum d'activitat, dels quatre trimestres. La base anual permet fer una anàlisi més detallada de la situació economicofinancera de les empreses privades catalanes per a l'exercici 2014 i els anteriors.

Per a cada any es disposa dels estats comptables del període corrent i de l'immediatament anterior, fet que permet calcular els percentatges de variació a partir de les mateixes mostres d'empreses. Ara bé, quan es comparen ràtios o percentatges de dues bases diferents (2014-2013 amb 2013-2012, per exemple), cal tenir en compte que les mostres respectives també ho són i que, en conseqüència, les

diferències observades es poden deure tant al canvi de mostra com al canvi de tendència.

Tant a la base trimestral com a l'anyal, es disposa d'una estimació del valor de l'actiu immobilitzat a preus corrents per als agregats principals. Això comporta, d'una banda, introduir a l'actiu una partida d'ajust de preus que afecta principalment l'immobilitzat material i, de l'altra, aplicar al passiu i patrimoni net un ajust pel mateix import dels fons propis. L'ús dels valors corrents en lloc dels comptables té uns avantatges clars, com ara evitar el trencament en les tendències que es produeix els exercicis en què hi ha actualitzacions.

Des del nostre punt de vista, però, l'avantatge principal és que soluciona el càlcul de les ràtios en què al numerador hi ha una partida d'un estat de fluxos (resultats, per exemple), i al denominador, una partida del balanç. Si en valorar la segona s'utilitzen criteris comptables, com és habitual, el numerador i el denominador estan en bases monetàries diferents: el primer, a preus corrents, i el segon, a preus històrics. Si el denominador es valora a preus corrents, s'obté una estimació més precisa d'aquestes ràtios, ja que els dos elements del quocient estan en la mateixa base monetària.

Quadre 3.2
Activitat i valor afegit
(en % variació respecte les mateixes empreses de l'any anterior)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2011	2012	2013	2014	2014	2015
Nombre d'empreses	2.807	2.664	2.712	2.378	156	160
Activitat i valor afegit						
Valor de la producció i subvencions	1,9	-2,3	0,7	2,9	5,7	5,8
Compres i consums intermedis	3,6	-2,7	2,8	1,7	5,3	6,8
Valor afegit brut al cost de factors	-1,4	-1,3	-3,5	5,4	6,5	3,7
Distribució geogràfica de l'activitat						
Vendes totals	1,8	-1,5	0,6	3,0	6,6	8,5
Vendes a Espanya	-1,8	-5,7	-1,1	2,6	6,1	7,4
Vendes a l'estranger	13,7	11,6	5,1	4,1	7,3	10,4
Compres totals	5,9	-2,9	1,0	4,5	10,4	10,7
Compres a Espanya	5,6	-3,6	0,7	3,5	7,3	5,9
Compres a l'estranger	6,5	-1,8	1,6	6,1	12,6	14,8

(*) Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

2.2. Activitat i valor afegit

En aquest apartat s'analitza l'evolució de l'activitat, les vendes, les compres i la creació de valor afegit.

L'any 2014, l'activitat va augmentar perquè la producció⁵ va créixer un 2,9%. També va augmentar el valor afegit brut al cost dels factors⁶ (5,4%). Per tant, durant el 2014, les empreses varen augmentar activitat i també marge.

Per a l'any 2015, les dades de la base trimestral indiquen que el percentatge de variació del valor de la producció ha estat positiu (5,8%), però el valor afegit brut ha crescut menys (3,7%), ja que les compres han augmentat més (6,8%) que el valor de la producció (quadre 3.2). Per tant, el 2015 l'activitat de les empreses ha augmentat més que el valor afegit.

L'any 2014, les vendes totals varen augmentar un 3,0% i, el 2015, encara han augmentat amb més força (8,5%). Això és el resultat d'un increment important de les vendes a Espanya i encara més de les vendes a l'estranger (gràfic 3.1). Per tant,

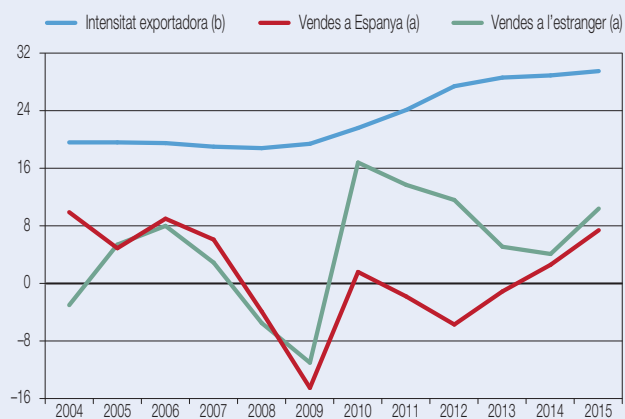
⁵ El valor de la producció mesura l'import dels béns i serveis produïts per l'empresa durant l'exercici. Es defineix com el volum de negoci; més o menys les variacions de les existències de productes acabats, els treballs en curs i els béns i serveis comprats per a la revenda; menys les compres de béns i serveis per a la revenda; més la producció immobilitzada.

⁶ El valor afegit al cost dels factors es calcula com la diferència entre el valor de la producció i les despeses d'explotació (compres de matèries primeres, altres aprovisionaments i despeses en serveis exteriors), deduint els impostos lligats a la producció i sumant les subvencions a l'explotació.

a diferència del que ha succeït els anys anteriors (de 2009 a 2013) en què l'activitat exportadora feia possible que les vendes totals no s'enfonsessin, el 2014 i 2015 el mercat interior també ha contribuït a l'augment de les vendes totals. La intensitat exportadora, que mesura el pes de les vendes a l'estranger sobre les vendes totals ha anat augmentant des de l'any 2009 fins al 2015.

Tornant al quadre 3.2, l'any 2014 va canviar la tendència iniciada el 2008 ja que es va deteriorar la balança comercial amb l'estranger. Les exportacions varen créixer (4,1%) però

Gràfic 3.1
Vendes i intensitat exportadora
(en %)

(a) % de variació anual.

(b) Vendes a l'estranger sobre vendes totals.

Nota: en tots els gràfics, la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

les importacions varen augmentar més (6,1%)⁷. Durant els primers anys de la crisi econòmica (2008-2013) la fortlesa de les exportacions va permetre millorar molt en aquest aspecte, ja que Catalunya és una de les regions europees on més han augmentat les exportacions des de que va començar la crisi. Això explica que, conjuntament amb la bona evolució del turisme i la inversió estrangera, Catalunya estigui sortint millor de la crisi que la resta de l'Estat espanyol. L'augment continuat de les exportacions explica que els darrers anys hagi canviat significativament la distribució geogràfica de les vendes de les empreses. L'any 1995, per exemple, les vendes a la resta d'Espanya representaven el 63,5% de les vendes fora de Catalunya, i les vendes a l'estranger el 36,5% restant. Els darrers anys la situació ha anat capgirant, de manera que el 2015 les vendes a l'estranger representaven ja el 62,3% del total de vendes de les empreses catalanes fora de Catalunya, mentre que les vendes a la resta d'Espanya constituïen el 37,7%, d'acord amb les dades de C-interreg.

Vendes de les empreses catalanes fora de Catalunya

	1995	2000	2005	2010	2015
Vendes a la resta d'Espanya	63,5%	57,0%	53%	46,1%	37,7%
Vendes a la resta del món	36,5%	43,0%	47%	53,9%	62,3%
Total vendes de les empreses catalanes fora de Catalunya	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaboració a partir de dades de C-interreg.

L'any 2015 les exportacions de les empreses catalanes varen assolir la xifra de 63.839 milions d'euros, segons dades de C-interreg, fet que representa més del 26% de les exportacions totals d'Espanya. Aquesta fortlesa de la internacionalització és fonamental per a l'enfortiment del teixit empresarial. De tota manera, les dades de la mostra trimestral del 2015, reflecteixen un increment important de les importacions (14,8%), com

⁷ L'evolució de les exportacions que es desprèn de les dades de la Central de Balanços del Banc d'Espanya és diferent de la que s'inclou a les estadístiques de comerç exterior de la comptabilitat nacional, ja que les primeres es basen només en les empreses que han enviat la seva informació comptable a la CBBE.

a resultat de la recuperació de la demanda interna, mentre les exportacions varen seguir augmentant però a un ritme inferior (10,4%). El resultat fa augmentar el dèficit exterior.

En resum, els nivells d'activitat i vendes que ja varen tenir una evolució positiva el 2014, han augmentat amb força el 2015, per la bona marxa del mercat exterior i interior. Tot i que les exportacions han seguit augmentant, les importacions han crescut més per la fortlesa de la recuperació de la demanda interna. Un altre aspecte a ressenyar és que el 2015 les empreses han augmentat la capacitat de generació de valor afegit, però a un ritme menor que l'augment de l'activitat.

2.3. Ocupació

A continuació, s'analitza l'ocupació de les empreses catalanes incidint en la proporció entre contractació fixa i temporal.

L'any 2014, l'evolució de l'ocupació va trencar la negativa tendència dels anys anteriors i va començar a créixer (2,2%), essent el col·lectiu dels treballadors no fixos el que més va augmentar (quadre 3.3). La base trimestral del 2015 registra un augment encara més important del nombre mitjà de treballadors (3,3%), impulsat amb força pel col·lectiu dels treballadors no fixos que varen augmentar de manera molt significativa (17,6%), fet que és indicatiu de que moltes empreses han optat pels contractes temporals. En canvi, el nombre de treballadors fixos va augmentar molt menys (0,7%).

Pel que fa a l'evolució de l'estructura de l'ocupació a l'empresa catalana, des de l'any 2007 fins el 2012 el pes de l'ocupació fixa va anar augmentant en relació al total de l'ocupació. En canvi, a partir del 2013 i fins al 2015 aquesta tendència s'ha invertit (gràfic 3.2).

Per altra banda, el 2015 el valor afegit ha continuat creixent però amb una taxa de creixement menor que la del 2014 (gràfic 3.3).

Quadre 3.3

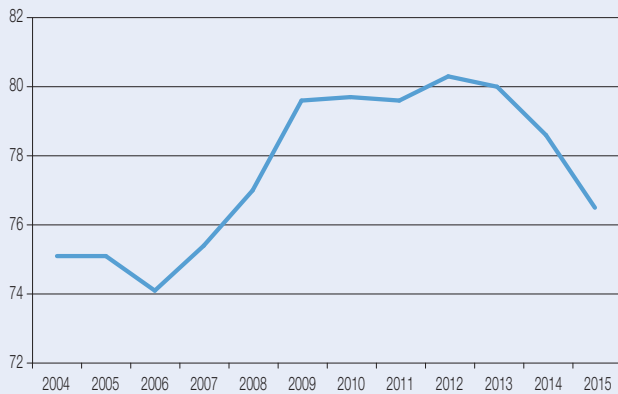
Ocupació

(en % variació respecte a les mateixes empreses de l'any anterior)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2011	2012	2013	2014	2014	2015
Nombre mitjà de treballadors	-1,3	-1,6	-0,9	2,2	2,4	3,3
Nombre mitjà de treballadors fixos	-1,3	-0,8	-1,2	0,4	1,9	0,7
Nombre mitjà de treballadors no fixos	-0,9	-5,0	0,6	8,9	5,2	17,6

(*) Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

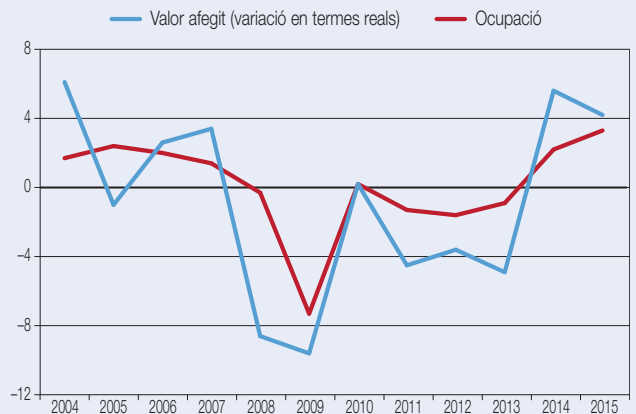
Gràfic 3.2
Ocupació fixa sobre el total
(en %)

Nota: la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

En resum, l'any 2014 es va trencar la tendència negativa de l'ocupació que venia produint-se des del 2009. Així, els anys 2014 i 2015 s'ha aconseguit tornar a crear ocupació neta a les empreses catalanes. La part negativa es deu a la contribució dels treballadors no fixos. Per tant, segueix creant-se ocupació precària.

Gràfic 3.3
Valor afegit i ocupació
(en % de variació interanual)

Nota: la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

2.4. Inversió

En aquest apartat s'analitza la inversió realitzada per les empreses catalanes, distingint entre immobilitzat (terrenys, edificis, maquinària...) i actiu corrent (estocs, clients, tresoreria...).

DEFINICIÓ DE CONCEPTES DE ROTACIÓ I D'INVERSIÓ

Requadre 3.3

Rotació dels actius: és una mesura que relaciona el valor de la producció i les partides de l'actiu d'explotació. La rotació representa el nombre de vegades que una partida d'actiu determinada es plasma en la producció o les vendes, i és un indicador d'eficiència en la gestió dels actius. Un cop garantit el funcionament operatiu i comercial de l'empresa, qualsevol increment de la rotació de l'actiu s'interpreta com una millora d'eficiència i redunna en un increment de la rendibilitat de l'actiu, sempre que el marge es mantingui constant. En alguns casos, quan es calcula per a l'immobilitzat, s'utilitza com a numerador el valor afegit per tal de reflectir una mesura de productivitat aparent equivalent a la del factor treball. Les taxes de variació, en tot cas, es reconstrueixen a partir de les taxes de variació del numerador i el denominador de la mateixa mostra.

Inversió com a percentatge de variació del saldo a preus corrents: es calcula com la diferència entre el saldo absolut d'un actiu, valorat a preus corrents, en dos anys consecutius respecte del valor de l'actiu corresponent el període inicial.

Inversió en actius fixos materials (FBCF): mesura el valor de les adquisicions menys les vendes d'actius fixos materials (edificis, maquinària, vehicles...). La dada que s'ofereix és la taxa de variació entre els fluxos d'inversió de l'any actual respecte de l'anterior.

Immobilitzat per ocupat: és el quocient entre el valor d'immobilitzat a preus corrents i el nombre d'ocupats. Per tant, és una mesura de dotació d'immobilitzat per ocupat que indica la intensitat del capital de l'empresa i el seu procés productiu. L'interès econòmic d'aquesta mesura rau el grau de substitució que hi ha entre els factors de producció, capital (immobilitzat) i treball (ocupats), per la qual cosa aquesta ràtio mesura la demanda relativa dels factors. Alhora, determina els valors oferts per altres indicadors, per exemple, la rotació de l'actiu mateixa. D'altra banda, està fortament condicionada per la tecnologia productiva, ja que no totes les activitats requereixen la mateixa dotació en immobilitzat per al seu desenvolupament, i d'aquí la diferència sectorial o industrial notable en aquesta mesura.

Immobilitzat net no financer: inclou l'immobilitzat material, les inversions immobiliàries i l'immobilitzat intangible nets d'amortitzacions i deterioraments. També es denomina *actiu no corrent net no financer*.

Actiu corrent net no financer: existències, clients, altres deutors comercials i actius líquids menys proveïdors i altres creditors comercials sense cost.

Actius financers: inversions financeres netes a llarg i a curt termini.

Quadre 3.4
Inversió en actius no financers
 (taxes de variació en percentatge)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2011	2012	2013	2014	2014	2015
Immobilitzat material i inversions immobiliàries	11,8	11,9	12,8	12,1	-6,4	-3,1
Actius fixos materials (FBCF)	5,0	0,0	49,1	-8,4	nd	nd
Actiu corrent net no financer	12,5	-13,5	2,1	-10,2	-28,8	89,4
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-12,6	-2,5	1,5	-4,6	-8,6	-6,3
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-22,1	-5,6	1,1	-4,5	-8,6	-6,3
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-15,3	-4,8	0,1	-4,4	-8,4	-5,8
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-24,5	-7,8	-0,3	-4,3	-8,4	-5,8

(*) Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

(nd) Dada no disponible.

Nota: actius valorats a preus corrents.

L'any 2014, com es visualitza al [quadre 3.4](#), la taxa de variació de l'immobilitzat material i les inversions immobiliàries va tornar a ser positiva (12,1%). En canvi, el 2015, d'acord amb la base trimestral, la taxa de variació ha estat negativa (-3,1%).

L'immobilitzat net (que descompta les amortitzacions i els deterioraments) per ocupat és un indicador que reflecteix l'esforç inversor de l'empresa, en relació als treballadors. Del 2010 al 2012, aquestes taxes de variació en termes reals varen ser negatives. En canvi, el 2013 la taxa va ser lleugerament positiva (0,1%). El 2014, la taxa de variació va tornar a ser negativa (-4,4%) i el mateix ha succeït el 2015, d'acord amb la base trimestral (-5,8%).

Per altra banda, la inversió en actius corrents no financers, que va disminuir el 2014, ha tingut un important augment el 2015 (89,4%).

La inversió en capital de caràcter intangible s'ha reduït en percentatge sobre valor afegit, però s'ha mantingut per sobre del 3% entre el 2008 i 2014. Aquesta evolució pot afectar positivament a la competitivitat futura.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Despeses en R+D / Valor afegit (%)	3,3%	3,0%	3,3%	3,7%	3,6%	3,1%

Els pagaments a l'estranger per transferència de tecnologia també han augmentat en percentatge sobre el valor afegit el 2014.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pagaments a l'estranger per transferència de tecnologia / Valor afegit (%)	1,11%	1,18%	1,15%	1,06%	1,19%	1,48%

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cobraments de l'estranger per transferència de tecnologia / Valor afegit (%)	0,76%	0,65%	0,66%	0,91%	1,08%	0,75%

En resum, les empreses han reduït les seves inversions en immobilitzats materials i inversions immobiliàries el 2015. Així mateix, les inversions en R+D sobre el valor afegit s'han reduït. En canvi, les inversions en actius corrents no financers han augmentat de manera important.

2.5. Cost dels factors i productivitat

L'objectiu d'aquest apartat és analitzar l'evolució dels costos dels factors i de la productivitat, distingint entre factor treball, actius i finançament.

Pel que fa a les despeses de personal, el 2014 i 2015 les taxes de variació de les despeses de personal i dels salaris per treballador varen augmentar en termes nominals i encara més en termes reals ([quadre 3.5](#)). Per tant, després de molts anys d'evolucions negatives, ha tornat a augmentar el poder adquisitiu dels treballadors.

Després d'anys de caigudes de la ràtio de valor afegit per treballador, el 2014 i 2015 es va produir un augment del quo-

Quadre 3.5
Cost dels factors de producció
 (en percentatge)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2011	2012	2013	2014	2014	2015
Despeses de personal (nominal) (a)	1,7	0,2	0,3	0,5	-0,1	1,0
Despeses de personal (real) (a)	-1,5	-2,2	-1,1	0,7	0,1	1,5
Sous i salaris (nominal) (a)	1,4	-0,3	0,2	0,3	0,1	0,1
Sous i salaris (real) (a)	-1,7	-2,7	-1,2	0,5	0,3	0,6
Cost nominal del finançament	3,6	3,9	3,6	3,6	3,5	3,1
Cost real del finançament	0,4	1,5	2,1	3,8	3,7	3,6

(*) Mitjana ponderada de les ràtios trimestrals. En aquesta base no hi ha detall de sous i salaris.

(a) Taxa de variació anual de la ràtio.

Nota: les despeses de personal i els salaris són per treballador.

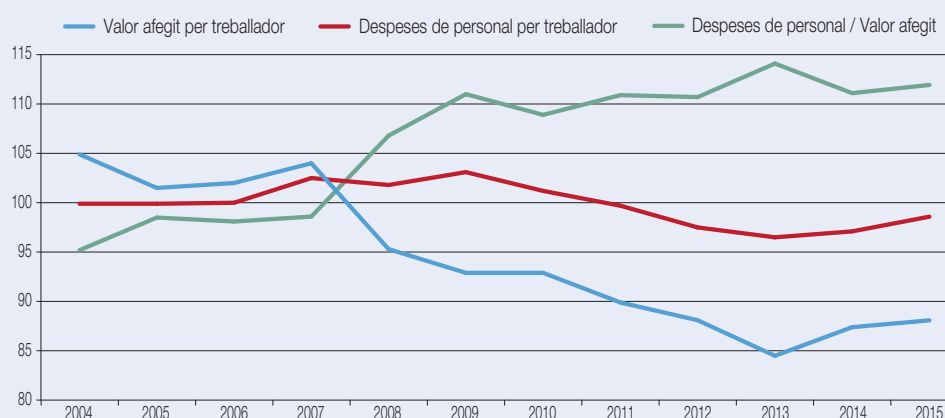
cient entre el valor afegit en termes reals i el nombre de treballadors (gràfic 3.4).

Continuant amb el gràfic 3.4, les despeses de personal sobre el valor afegit, que varen reduir-se el 2014, varen augmentar lleugerament el 2015. Aquestes despeses de personal sobre valor afegit informen del cost laboral unitari, per la diferència entre les taxes de variació del cost laboral per ocupat i de la productivitat. El 2014, les despeses de personal per treballador varen augmentar i això va ser compensat per un augment encara més gran del valor afegit per treballador. En canvi, el 2015 les despeses de personal per treballador varen augmentar, però l'augment del valor afegit per treballador va ser menor, i això explica que les despeses de personal sobre el valor afegit hagin augmentat lleugerament.

El gràfic 3.5 mostra el comportament dels components de la productivitat laboral i el cost per ocupat per períodes. Entre els anys 2005 i 2013 el valor afegit es va reduir en termes reals. En canvi, el 2014 i 2015 les taxes de variació varen ser positives⁸. Aquesta informació es pot contrastar amb la del quadre 3.8, més endavant, on es pot apreciar que el 2014 van augmentar tant les despeses de personal (2,7%) com el valor afegit (5,4%). El 2015, varen augmentar més les despeses de personal (4,4%) que el valor afegit (3,7%).

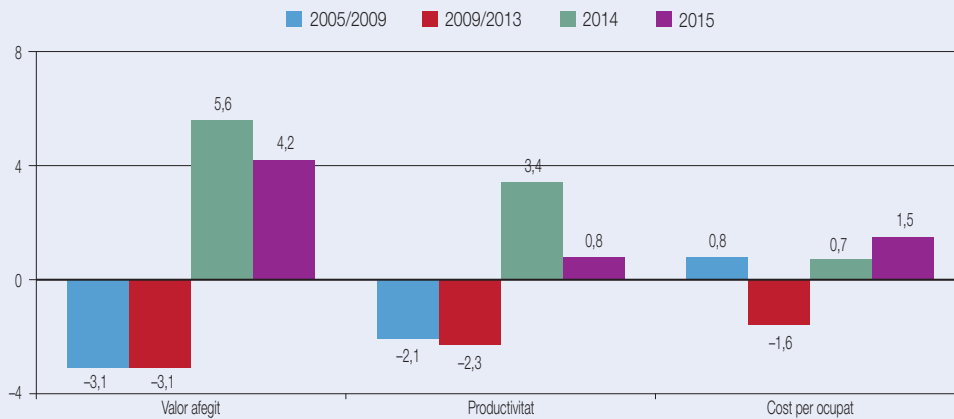
⁸ Les taxes de variació del valor afegit del gràfic 3.5 no coincideixen amb les del quadre 3.8, perquè les del gràfic 3.5 són en termes reals. En canvi, les del quadre 3.8 són del compte de pèrdues i guanys i, per tant, són dades comptables.

Gràfic 3.4
Cost laboral i productivitat
 (índex 2002=100 i unitats monetàries constants)

Nota: la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Gràfic 3.5
Activitat, cost laboral i productivitat
 (mitjana anual dels % de variació en termes reals)

Nota: la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Les dades del gràfic 3.5 mostren que del 2009 al 2013 va caure la productivitat laboral ja que la disminució del cost per ocupat no va poder compensar la caiguda més important del valor afegit. El 2014, hi va haver un canvi important ja que va augmentar lleugerament el cost per ocupat (0,7%), però en augmentar encara més la productivitat (3,4%), el valor afegit va créixer considerablement (5,6%). El 2015 l'augment del valor afegit ha estat menor ja que la productivitat ha crescut menys que el cost per ocupat. Si calculem la productivitat⁹

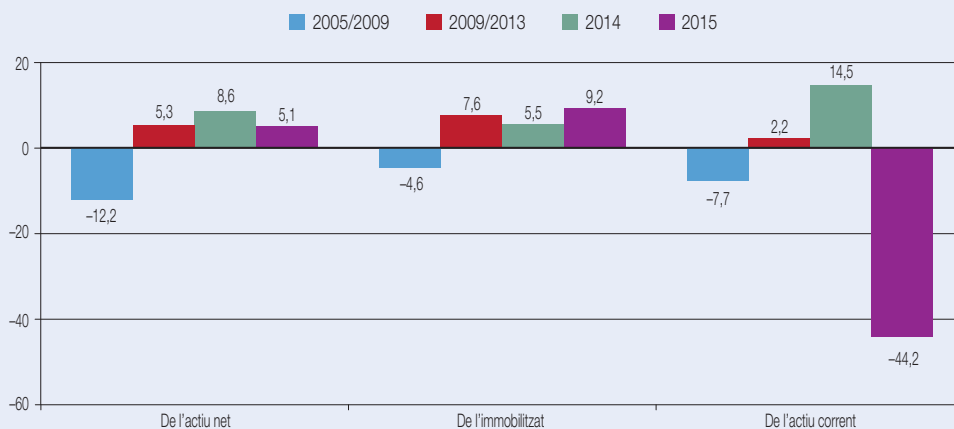
considerant la producció (que ha augmentat com ja s'ha indicat) i no el valor afegit (que també ha augmentat), obtindríem un resultat en la mateixa línia i, per tant, també diríem que la productivitat laboral ha augmentat.

En relació amb el finançament, al quadre 3.5 es pot comprovar que el cost real va augmentar l'any 2014 (3,8%), per sobre del percentatge de l'any anterior (2,1%). El 2015, en canvi, el creixement ha estat lleugerament inferior (3,6%).

⁹ La productivitat del factor treball compara l'output obtingut en relació als inputs emprats i es pot calcular de diferents maneres. Com a output es pot considerar els ingressos, la producció o el valor afegit. Com a inputs es pot considerar, entre d'altres, el nombre de treballadors, les hores treballades o el cost salarial.

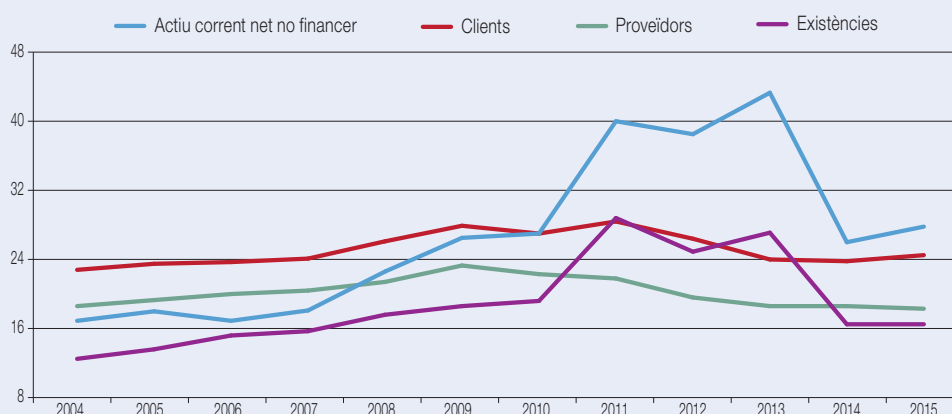
La productivitat de la inversió es pot avaluar mitjançant la rotació: quant major és la rotació de la inversió, major és la seva eficiència i, per tant, més elevada és la seva contribució a la generació de valor. D'acord amb les dades del gràfic 3.6,

Gràfic 3.6
Rotació dels actius no financers
 (mitjana dels % de variació anuals)

Nota: la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Gràfic 3.7
Ràtios sobre valor de la producció
(en percentatge)

Nota: el numerador és igual al valor mitjà de la corresponent partida d'actiu o passiu.
Nota: la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

la rotació de l'actiu net ha augmentat els darrers anys. El 2015 la millora de la rotació de l'actiu immobilitzat ha compensat la caiguda de la rotació de l'actiu corrent. Per tant, les empreses han guanyat eficiència en la gestió de l'actiu net.

Al quadre 3.6 també es comprova que els anys 2014 i 2015 la rendibilitat de l'actiu net no financer va augmentar per la millora de la rotació (i del marge el 2014). La rendibilitat de l'actiu net va augmentar el 2014. En canvi, d'acord amb la base trimestral aquesta rendibilitat de l'actiu net es va reduir lleugerament el 2015 a causa del menor marge.

L'actiu corrent net en el model de balanç de situació de la CBBE inclou els clients, existències i proveïdors (amb signe

negatiu). El gràfic 3.7 permet veure l'evolució de cada un d'aquests elements sobre el valor de la producció. El 2015, s'observa un augment del pes de l'actiu corrent net, motivat sobretot per l'augment dels clients i una reducció dels proveïdors.

En resum, el 2015 les dades de productivitat dels diferents factors (treball, actius i finançament) han tingut una evolució favorable. Per una banda, la productivitat del treball ha augmentat. Per altra banda, ha millorat la productivitat de l'actiu, com a conseqüència de l'augment de la rotació de l'actiu immobilitzat. Els costos reals del finançament, que varen augmentar el 2014, s'han reduït lleugerament el 2015.

Quadre 3.6
Rendibilitat, marge i rotació
(en percentatge)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2012	2013	2013	2014	2014	2015
Rendibilitat ordinària de l'actiu net	4,5	4,0	5,9	6,5	8,6	7,5
Marge	9,1	8,3	10,5	10,9	17,3	13,5
Rotació	0,50	0,49	0,56	0,59	0,50	0,56
Rendibilitat de l'actiu net no financer	2,3	0,5	4,4	7,3	15,9	16,8
Marge	2,2	0,4	3,4	5,2	8,4	8,4
Rotació	1,03	1,03	1,28	1,39	1,89	1,99

(*) Mitjana ponderada de les ràtios trimestrals. En la base trimestral l'estructura de marge i rotació és diferent degut al predomini d'empreses grans.

Nota: calculats sobre actius / passius valorats a preus corrents.

Nota: les dades corresponents als dos anys de cada parella corresponen a la mateixa mostra d'empreses.

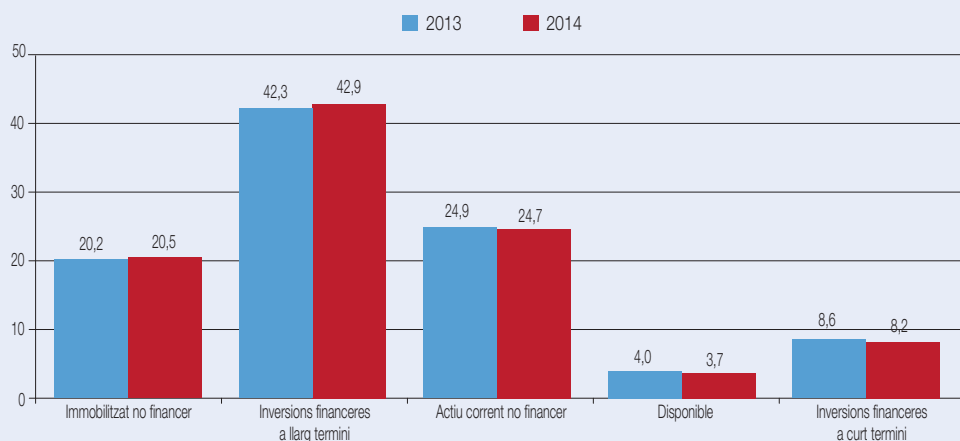
2.6. Estructura financera

En aquest apartat s'analitza l'estructura financera, que és el resultat de la política d'inversió en els diferents actius i de la política de captació de finançament. De la seva anàlisi es poden extreure conclusions sobre la gestió dels recursos financers que ofereixen una visió més completa de la política d'inversió i de finançament de les empreses.

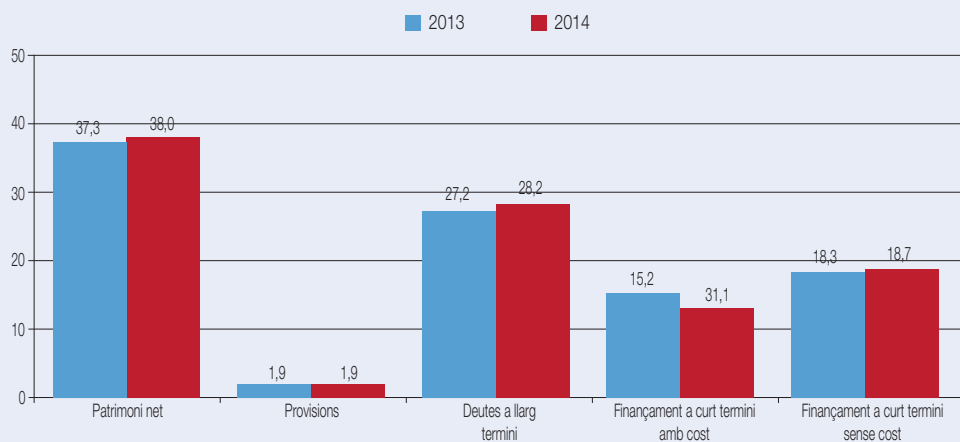
L'estructura de l'actiu no va experimentar variacions significatives l'any 2014 (gràfic 3.8). El pes de l'actiu corrent va tindre una lleugera disminució que va anar acompanyada d'un lleuger augment de l'immobilitzat financer i no financer.

El gràfic 3.9 permet constatar un augment del pes relatiu del patrimoni net el 2014, que va pujar fins el 38% del total del finançament. També es va produir una reconversió dels deutes, disminuint el pes dels deutes a curt termini amb cost i augmentant el pes dels deutes a llarg termini i del finançament a curt termini sense cost. Per tant, durant el 2014 l'estructura del finançament s'ha enfortit per l'augment de la capitalització i l'endeutament a llarg termini. Al gràfic 3.10 es pot comprovar que l'endeutament (que inclou el deute amb cost i el deute sense cost) s'ha reduït tant el 2014 com el 2015. Les dades del quadre 3.7, per altra banda, indiquen que el passiu remunerat va disminuir el seu pes en el passiu el 2014. En canvi, les dades de la base trimestral mostren que la ràtio de passiu remunerat va experimentar un lleuger augment l'any 2015, a l'igual que el patrimoni net.

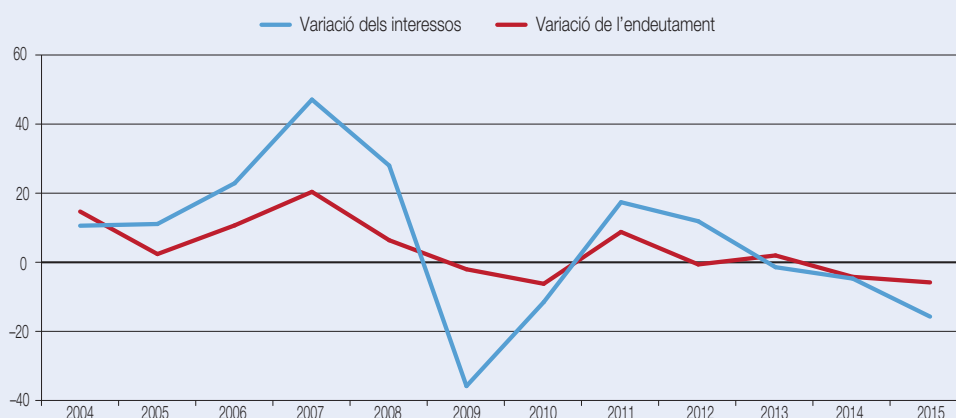
Gràfic 3.8
Estructura de l'actiu 2013 i 2014
(en % a partir de dades comptables)

Gràfic 3.9
Estructura del passiu 2013 i 2014
(en % a partir de dades comptables)

Gràfic 3.10
Endeutament i interessos
 (en % de variació anual)

Nota: la dada corresponent al 2015 s'ha estimat a partir de la base trimestral.

Quadre 3.7
Estructura del passiu remunerat
 (en percentatge)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2012	2013	2013	2014	2014	2015
Passiu remunerat / Passiu	82,7	82,9	80,4	79,9	80,5	80,6
Patrimoni net (a)	48,7	49,1	48,7	49,5	56,4	56,6
Finançament amb cost (a)	51,3	50,9	51,3	50,5	43,6	43,4
Finançament a llarg termini amb cost (a)	31,3	29,4	32,9	34,5	31,3	32,9
Finançament a curt termini amb cost (a)	20,0	21,5	18,4	16,0	12,3	10,5

(a) Sobre passiu remunerat.

Nota: patrimoni net valorat a preus corrents.

Nota: les dades corresponents als dos anys de cada parella corresponen a la mateixa mostra d'empreses.

En resum, el 2014 no va canviar gaire l'estructura de l'actiu. En el finançament, tant el 2014 com el 2015, va guanyar pes el patrimoni net. Per tant, ha continuat la política de capitalització de moltes empreses i els balanços s'han anat enfortint també amb endeutament a llarg termini.

2.7. Resultats i creació de riquesa

En aquest apartat s'analitza la rendibilitat dels actius i dels fons propis, així com els components principals que expliquen la seva evolució. Un dels objectius principals de qualsevol empresa, fins i tot en el cas de les organitzacions sense ànim de lucre, és generar riquesa financera per tal de poder créixer i retribuir adequadament a totes les parts interessades o *stakeholders* (socis, treballadors, proveïdors, comunitat...).

La rendibilitat de l'empresa mesura la seva capacitat de generació de beneficis en relació amb la inversió i, per tant, és un indicador del benefici generat a partir dels recursos disponibles. El [gràfic 3.11](#) presenta l'evolució del resultat ordinari net sobre l'actiu net i sobre l'actiu net no financer, respectivament. Es comprova que el 2015, considerant les dades de la base trimestral, el rendiment dels actius no financers ha augmentat. En canvi, la rendibilitat de l'actiu net, que havia pujat l'any 2014, s'ha reduït lleugerament el 2015.

Al [quadre 3.8](#) es pot comprovar que l'any 2015 ha augmentat el resultat net d'explotació (per la millora del valor afegit brut i la reducció de les amortitzacions), però ha disminuït el resultat net després d'impostos sobretot per la pitjor evolució dels ingressos financers.

Quadre 3.8
Resultats
 (% variació respecte a les mateixes empreses de l'any anterior)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2011	2012	2013	2014	2014	2015
Nombre d'empreses	2.807	2.664	2.712	2.378	156	160
Valor afegit brut al cost de factors	-1,4	-1,3	-3,5	5,4	6,5	3,7
Despeses de personal	0,4	-1,4	-0,6	2,7	2,3	4,4
Amortitzacions i provisions d'explotació	-8,8	18,2	9,4	-14,1	4,5	-2,5
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	5,4	-36,5	-79,8	57,3	21,9	6,4
Ingressos financers	21,7	11,2	11,7	-12,6	-18,9	-39,7
Altres despeses financeres	16,1	34,4	-32,2	-11,8	103,5	-21,0
Interessos del finançament rebut	16,8	3,2	-1,8	-5,5	-11,2	-15,7
RESULTAT ORDINARI NET	11,1	-23,3	-25,9	30,3	-5,1	-18,2
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	-67,1	-1.550,0	85,9	116,8	-36,5	-132,6
RESULTAT NET (després d'impostos)	-29,7	-1.156,1	ns	91,3	-47,1	-134,2
Resultat net mes amortitzacions i provisions	-10,3	-93,4	153,6	15,6	-35,2	-94,8
Proposta de distribució de dividendes	27,3	95,5	-3,9	-33,5	nd	nd
Beneficis no distribuïts	-45,9	-451,4	18,6	-4,6	nd	nd
Pro Memoria: Taxes de variació abans d'incorporar ajustos matriu-filial						
Interessos del finançament rebut	17,4	11,9	-1,4	-4,7	-11,2	-15,7
RESULTAT ORDINARI NET	16,3	-24,2	-13,1	12,0	-5,1	-18,2
Resultat ordinari net més interessos	16,7	-11,7	-8,2	6,6	-6,4	-17,7
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	20,0	-290,3	ns	0,4	-36,5	-132,6

(*) Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any. En aquesta base no es disposa dels ajustos matriu-filia.

(ns) Valor no significatiu.

(nd) Dada no disponible.

El [quadre 3.9](#) mostra que la rendibilitat del patrimoni net (rendibilitat financera) ha assolit un valor del 10,8% el 2015, que és pot considerar una bona dada si es té en compte la situació dels tipus d'interès de mercat i el cost d'oportunitat del accionistes. Això és conseqüència de la bona rendibilitat econòmica (resultat ordinari abans d'interessos i impostos sobre l'actiu net):

La rendibilitat econòmica, tal com es pot veure al requadre 4, és un dels principals determinants de la rendibilitat financera. La millora de la rendibilitat econòmica dels actius el 2015 s'explica més per la millora de la rotació de l'actiu (gràfic 3.6) que pel marge (quadre 3.6).

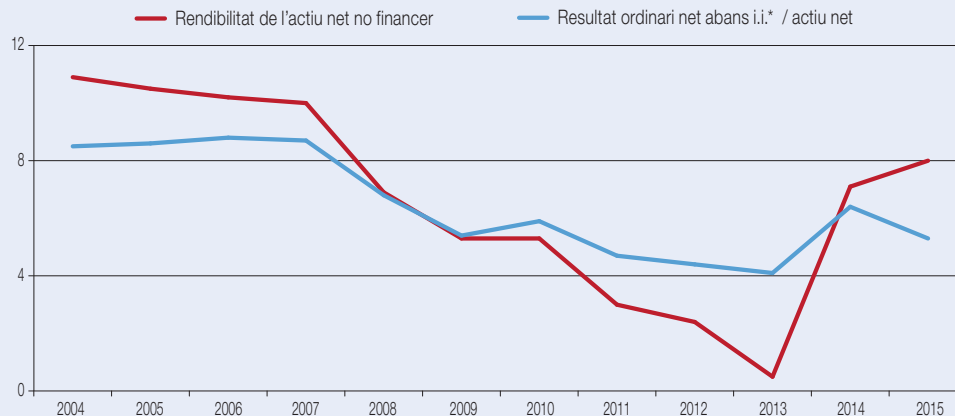
$$\text{Rendibilitat econòmica} = \text{Resultat ordinari abans d'interessos i impostos} / \text{Actiu net}$$

I aquesta ràtio es pot desagregar entre els seus dos components que són el marge i la rotació:

$$\frac{\text{Resultat ordinari abans d'interessos i impostos}}{\text{Valor de la producció}} \times \frac{\text{Valor de la producció}}{\text{Actiu net}}$$

Marge
Rotació

Gràfic 3.11
Rendiment de l'actiu
(en percentatge)

*i.i.: interessos i impostos.
Nota: l'actiu net mitjà està valorat a preus corrents.
2015 dades de la base trimestral

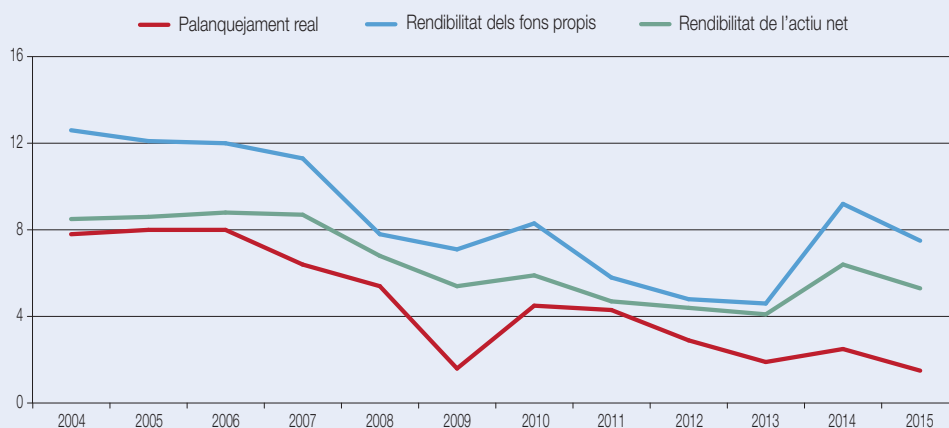
La rendibilitat del patrimoni net ha assolit nivells satisfactoris, tant el 2014 (9,2%) com el 2015 (10,8%), a causa sobretot de la millora del rendiment dels actius. En canvi, el 2015, el palanquejament s'ha reduït (quadre 3.9). De tota manera, com que el palanquejament segueix tenint un valor positiu vol dir que el deute és rendible per a les empreses, encara que el seu impacte no sigui tan beneficiós per a la rendibilitat com en anys anteriors.

El [gràfic 3.12](#) mostra l'evolució de la rendibilitat dels fons propis i de l'actiu, incorporant també els resultats excepcionals. El 2015 s'ha produït una caiguda de les rendibilitats que

s'explica pels resultats excepcionals negatius de les empreses que integren la base trimestral.

Resumint, la rendibilitat del patrimoni net ha tingut un bon resultat tant el 2014 com el 2015, si no es tenen en compte els resultats excepcionals que han evolucionat negativament el 2015. Entre les causes de la bona rendibilitat del patrimoni net, cal destacar la millora del rendiment de l'actiu, sobretot per l'augment del valor afegit. El palanquejament, tot i reduir-se, segueix sent positiu i, per tant, contribueix favorablement a la rendibilitat.

Gràfic 3.12
Rendibilitat i palanquejament
(en percentatge)

Nota: l'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.
2015 dades de la base trimestral

Quadre 3.9
Rendibilitat, palanquejament i endeutament
(en percentatge)

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2011	2012	2013	2014	2014	2015
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	4,7	4,4	4,1	6,4	8,6	7,5
Cost nominal del finançament	3,6	3,9	3,6	3,6	3,5	3,1
Palanquejament nominal	1,0	0,5	0,5	2,7	5,1	4,4
Palanquejament real	4,3	2,9	1,9	2,5	4,9	3,8
Rendibilitat de l'actiu net no financer	3,0	2,4	0,5	7,1	15,9	16,8
Rendibilitat del patrimoni net	5,8	4,8	4,6	9,2	12,6	10,8
Ràtio d'endeutament	51,8	49,0	51,1	50,9	43,6	43,4

i.i.*: interessos i impostos.

(*) Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

Nota: calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES I RÀTIOS

Requadre 3.4

Rendibilitat ordinària de l'actiu net a preus corrents (rendibilitat econòmica)

A la base anual, la rendibilitat de l'actiu net, o rendibilitat econòmica, és igual al resultat ordinari de l'exercici abans d'interessos i impostos dividit per la mitjana dels valors inicial i final del període de l'actiu net a preus corrents. El resultat ordinari, numerador d'aquesta ràtio, és igual al resultat de l'exercici abans d'impostos i interessos menys les partides no financeres de fora de l'explotació. En excloure l'efecte d'aquestes partides (resultats per alienació, correccions valoratives i variacions del valor raonable), s'obté un coneixement més precís dels aspectes substancials de la gestió empresarial. El denominador d'aquesta ràtio és igual a la mitjana dels valors inicial i final del període de l'actiu net de proveïdors i d'altres passius sense cost. En aquest càlcul, l'immobilitzat material i les inversions immobiliàries es valoren a preus corrents. A la base trimestral, la rendibilitat econòmica corresponent a cada trimestre és igual al resultat ordinari d'aquest trimestre multiplicat per quatre i dividit per l'actiu net mitjà a preus corrents. La ràtio corresponent a cada any és igual a la mitjana ponderada de les quatre ràtios trimestrals. Cada base trimestral està integrada per les dades corresponents al trimestre corrent i el mateix trimestre de l'any precedent. Això fa que quan es comparen les ràtios del 2015 amb les del 2014 s'estiguin comparant les ràtios corresponents a la mateixa mostra d'empreses.

Rendibilitat dels recursos propis (rendibilitat financera o rendibilitat ordinària del patrimoni net)

Aquesta ràtio és igual al resultat ordinari abans d'impostos dividit per la mitjana dels valors inicial i final dels recursos propis ajustats per la

inflació. A la base trimestral, per calcular aquesta ràtio se segueix un procediment semblant al que s'ha descrit al paràgraf anterior.

Cost nominal unitari del finançament aliè

És igual al valor dels interessos del finançament rebut sobre la mitjana dels valors inicial i final de l'endeutament amb cost.

Palanquejament nominal

És igual a la diferència entre la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents i el cost nominal unitari del finançament aliè.

Palanquejament real

És igual a la rendibilitat de l'actiu net a preus corrents menys el cost real del finançament aliè. El cost real del finançament aliè és igual al nominal (interessos del finançament rebut sobre l'endeutament amb cost) deflactat per l'índex de preus corresponent. De fet, en calcular la ràtio de rendibilitat sobre valors de l'actiu a preus corrents, el numerador i el denominador estan en la mateixa base monetària i, per tant, la ràtio és real. Per aquest motiu, és aconsellable comparar-lo amb l'interès real.

Ràtio d'endeutament

És igual a la relació de saldos mitjans entre els recursos aliens amb cost i el passiu remunerat. El passiu remunerat és igual al patrimoni net ajustat per inflació més l'endeutament amb cost. El seu valor coincideix amb el de l'actiu net a preus corrents.

La relació entre aquestes ràtios es pot expressar matemàticament (mitjançant una expressió que deriva del compte de resultats) seguint la nota metodològica del Banc d'Espanya:

R1 = Rendibilitat ordinària de l'actiu net (rendibilitat econòmica)

R2 = Interessos sobre recursos aliens amb cost (cost del deute)

R3 = Rendibilitat ordinària dels recursos propis (rendibilitat financera)

$R4 = R1 - R2$ (palanquejament)

R5 = Recursos aliens amb cost sobre passiu remunerat (endeutament)

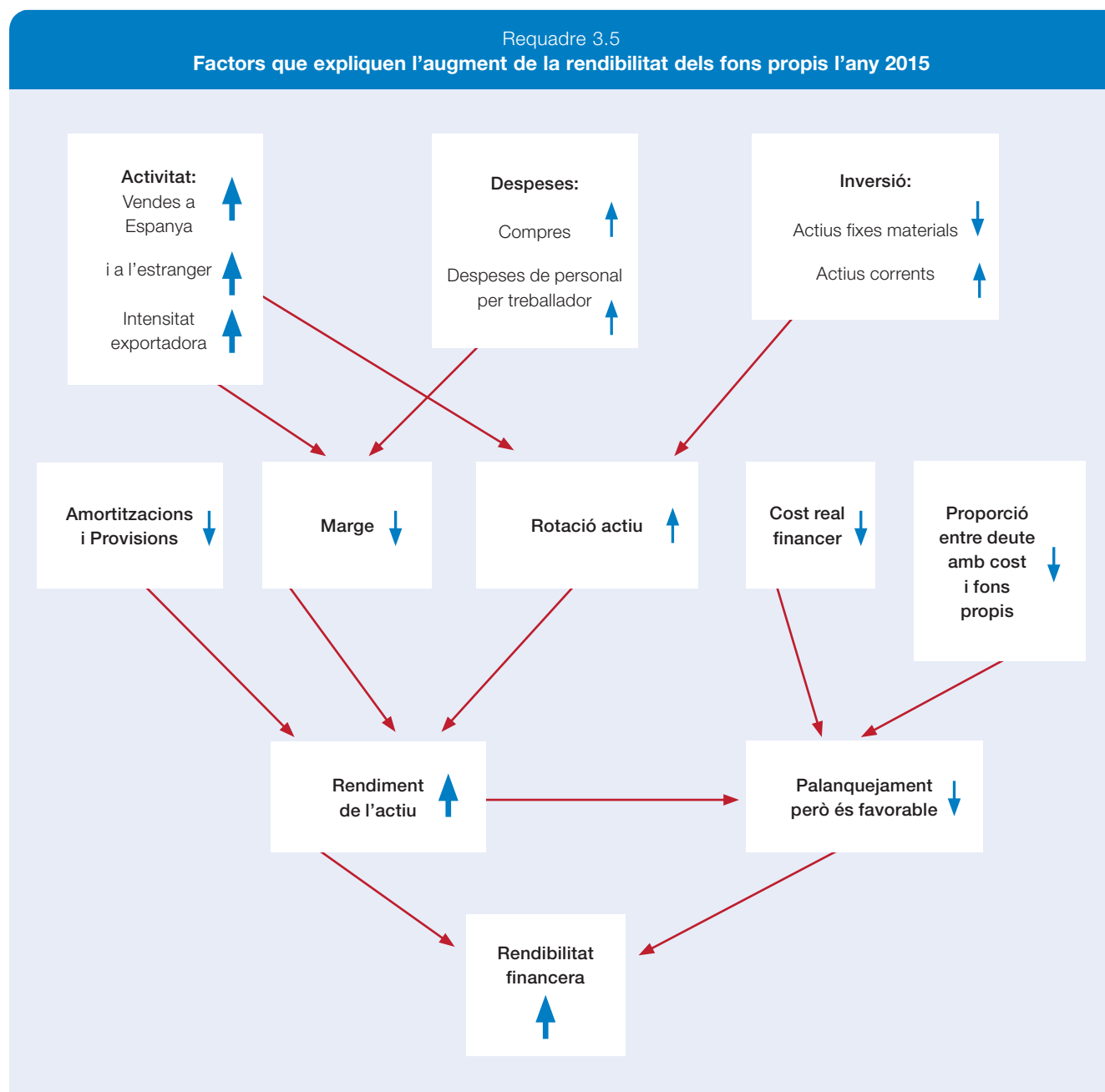
R6 = Recursos aliens sobre patrimoni net ($R6 = R5 / (1 - R5)$)

Relació entre les ràtios de resultats:

$R3 = R1 + (R1 - R2) R6$

Requadre 3.5

Factors que expliquen l'augment de la rendibilitat dels fons propis l'any 2015

3. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors, per dimensions i comparació amb la resta d'Espanya

3.1. Anàlisi de l'empresa catalana per sectors: industrial, serveis i energètic

Atès que per a l'any 2015 només es disposa de la base trimestral, que inclou un nombre menor d'empreses, aquesta anàlisi sectorial¹⁰ se centra en l'any 2014 amb les corresponents variacions respecte al 2013.

L'activitat (valor de la producció i subvencions) va augmentar a tots els sectors el 2014, sobretot als serveis.

L'any 2014, el Valor Afegit Brut (VAB) va augmentar a la indústria i als serveis, i es va reduir al sector energètic (quadre 3.10).

El cost laboral unitari (quocient entre el cost del factor treball i la productivitat aparent del treball) és pot avaluar comparant l'evolució del valor afegit per treballador amb l'evolució de les despeses de personal per treballador. L'any 2014, el cost laboral unitari es va reduir a tots els sectors, ja que el valor afegit per treballador va augmentar més que les despeses de personal per treballador.

Pel que fa a l'ocupació, el nombre de treballadors per empresa va augmentar a la indústria i als serveis però es va reduir al sector energètic.

D'acord amb les dades del quadre 3.10, el 2014 la indústria va augmentar el pes del patrimoni net i, per tant, va reduir el pes de l'endeutament, com a conseqüència de la millora dels resultats. Les empreses industrials són les més capitalitzades i també són les que gaudeixen d'un palanquejament més elevat.

Així mateix, les inversions en immobilitzat material i inversions immobiliàries varen augmentar l'any 2014 a tots els sectors. En canvi, els actius corrents no financers varen disminuir a tots els sectors.

Continuant amb el quadre 3.10, el 2014 es va produir un important augment del resultat net a la indústria. En canvi, als

serveis i al sector energètic es va reduir, sobretot pel descens dels ingressos financers.

Els dividendes varen disminuir a tots els sectors. Per tant, es va optar per la capitalització.

Tant el 2013 com el 2014, la rendibilitat del patrimoni net va ser positiva i va augmentar a la indústria i als serveis.

Com a resum del que va succeir el 2014, es pot indicar que l'activitat va augmentar a tots els sectors. També va augmentar el valor afegit (excepte al sector energètic) i la productivitat laboral. En matèria d'ocupació, el nombre de treballadors per empresa va augmentar a la indústria i als serveis, però es va reduir a l'energètic. La indústria va augmentar el pes del patrimoni net i, per tant, va reduir el pes de l'endeutament. Pel que fa a l'actiu, les inversions en immobilitzat material i inversions immobiliàries varen augmentar a tots els sectors. En canvi, els actius corrents no financers varen disminuir a tots els sectors. El 2014 va augmentar molt el resultat net a la indústria. En canvi, als serveis i al sector energètic es va reduir, sobretot pel retrocés dels ingressos financers. Els dividendes varen disminuir a tots els sectors. La rendibilitat del patrimoni net va ser positiva a tots els sectors aquest any, però la indústria i els serveis són els sectors que la tenien més elevada.

3.2. Anàlisi de l'empresa catalana per dimensions: petites, mitjanes i grans empreses

A l'igual que l'apartat anterior aquesta anàlisi es centra en l'any 2014 fent les comparacions amb el 2013. D'acord amb les dades del quadre 3.11, l'anàlisi per dimensions¹¹ permet comprovar que les empreses de totes les dimensions varen augmentar la producció i el valor afegit. La millor evolució en valor afegit la varen experimentar les empreses mitjanes i, sobretot, les grans.

El 2014, l'evolució del nombre mitjà de treballadors per empresa només va ser positiva en les empreses mitjanes i grans. En canvi, va augmentar en tots els casos la productivitat laboral, ja que el valor afegit per treballador va créixer més que les despeses de personal per treballador.

¹⁰ Aquesta anàlisi per sectors incorpora les empreses del sector energètic, que no s'han considerat en les parts anteriors d'aquest Informe i exclou els sectors d'activitats amb cobertura reduïda (Agricultura, ramaderia i caça; Silvicultura i explotació forestal; i Pesca i aqüicultura; i Construcció).

¹¹ En aquest estudi es classifica les empreses segons la dimensió en petites (fins a 49 treballadors), mitjanes (entre 50 i 249 treballadors) i grans (250 treballadors o més). Cal recordar que les dades utilitzades de la Central de Balanços del Banc d'Espanya proporcionen informació de les empreses que tenen treballadors.

Quadre 3.10
Anàlisi de l'empresa catalana per sectors

	Indústria		Serveis		Energia	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Nombre d'empreses	798	714	1.687	1.483	91	53
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)						
Valor de la producció i subvencions	0,7	2,7	2,6	6,0	-2,1	0,6
Compres i consums intermedis	1,4	1,5	4,0	6,8	-2,8	1,7
Valor afegit brut al cost de factors	-1,8	6,8	1,2	5,3	-1,0	-1,2
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)						
Nombre mitjà de treballadors	-1,2	0,2	-0,3	3,7	-1,1	-2,2
Valor afegit per treballador (real)	-1,9	6,8	0,1	1,7	-1,2	1,3
Despeses de personal per treballador (real)	-1,2	2,5	-1,1	0,8	-1,2	1,0
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	0,8	-4,0	-1,2	-0,9	0,0	-0,3
Estructura del passiu remunerat (en %)						
Passiu remunerat / Passiu	76,4	74,8	84,3	84,0	81,0	84,1
Patrimoni net / Passiu remunerat	62,2	64,8	48,3	48,3	55,3	52,4
Finançament amb cost / Passiu remunerat	37,8	35,2	51,7	51,7	44,7	47,6
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	19,3	19,0	39,0	40,5	30,3	41,9
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	18,5	16,2	12,7	11,1	14,4	5,7
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)						
Immobilitzat material i inversions immobiliàries	13,5	13,0	11,1	11,1	3,0	5,5
Actius fixes materials (FBCF)	2,8	-7,5	70,8	17,0	-11,5	35,1
Actiu corrent net no financer	-4,3	-8,8	4,4	-20,3	43,7	-6,4
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-2,3	-4,7	3,8	-4,8	-1,1	2,1
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-2,5	-4,7	4,0	-4,5	-2,6	2,5
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-3,6	-4,5	2,3	-4,6	-2,4	2,3
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-3,9	-4,5	2,5	-4,3	-3,9	2,7
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)						
Valor afegit brut al cost de factors	-1,8	6,8	1,2	5,3	-1,0	-1,2
Despeses de personal	-1,0	2,5	0,0	4,3	-1,0	-1,4
Amortitzacions i provisions d'explotació	-3,1	3,4	25,3	4,4	-1,4	0,8
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	-3,5	28,5	-82,8	10,1	-0,7	-2,3
Ingressos financers	22,0	8,2	9,8	-21,8	17,2	-34,7
Altres despeses financeres	-26,2	-5,7	-27,2	-14,2	-20,2	-22,3
Interessos del finançament rebut	-11,8	-1,1	7,1	-5,4	5,7	4,2
RESULTAT ORDINARI NET	12,1	24,8	-17,9	-6,7	10,8	-28,8
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	34,5	69,4	nd	1,1	8,5	-63,2
RESULTAT NET (després d'impostos)	34,6	81,6	nd	-6,0	8,5	-31,9
Resultat net més amortitzacions i provisions	10,1	37,0	150,9	-1,6	4,1	-18,5
Proposta de distribució de dividends	16,1	-20,9	-12,1	-42,2	21,3	-65,0
Beneficis no distribuïts	30,0	nd	1,6	-159,7	ns	60,0
Pro Memoria: Taxes de variació abans d'incorporar ajustos matriu-filial						
Interessos del finançament rebut	-11,8	-1,1	5,5	-4,2	5,7	4,2
RESULTAT ORDINARI NET	12,1	24,8	-4,0	-15,6	10,8	-28,8
Resultat ordinari net més interessos	6,6	19,8	-0,4	-12,7	9,6	-20,9
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	34,5	69,4	3.301,3	-34,0	8,5	-63,2
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)						
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	6,4	8,0	4,8	6,9	7,5	5,5
Cost nominal del finançament	3,2	3,4	3,8	3,8	4,0	3,8
Palanquejament nominal	3,2	4,5	1,1	3,1	3,4	1,8
Palanquejament real	4,7	4,3	2,5	2,9	4,9	1,6
Rendibilitat de l'actiu net no financer	6,6	8,9	0,3	8,8	5,0	5,0
Rendibilitat del patrimoni net	8,4	10,6	5,9	10,2	10,2	7,1
Ràtio d'endeutament	38,4	36,5	50,6	51,7	44,6	46,3

Nota: Indústria i serveis no inclouen les empreses d'activitats amb cobertura reduïda.

Nota: Actius valorats a preus corrents.

* Per aquest agregat no es disposa dels ajustos matriu-filial.

(nd) Dada no disponible. (ns) Valor no significatiu.

i.i.*: Interessos i impostos.

Nota: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

Quadre 3.11
Anàlisi de l'empresa catalana per dimensions

	Empreses petites		Empreses mitjanes		Empreses grans	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Nombre d'empreses	1.470	1.196	896	865	342	317
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)						
Valor de la producció i subvencions	-1,7	2,2	-1,1	3,6	1,4	2,7
Compres i consums intermedis	-1,6	1,8	-0,7	2,9	4,0	1,4
Valor afegit brut al cost de factors	-1,9	2,8	-1,9	5,1	-4,1	5,7
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)						
Nombre mitjà de treballadors	-2,8	-0,3	-1,9	1,4	-0,4	2,6
Valor afegit per treballador (real)	-0,5	3,3	-1,4	3,9	-5,0	3,2
Despeses de personal per treballador (real)	-1,6	0,6	-0,4	1,1	-1,2	0,6
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	-1,1	-2,6	1,0	-2,7	4,0	-2,6
Estructura del passiu remunerat (en %)						
Passiu remunerat / Passiu	78,9	78,8	74,7	74,4	81,2	80,7
Patrimoni net / Passiu remunerat	73,4	73,8	66,3	66,3	45,6	46,4
Finançament amb cost / Passiu remunerat	26,6	26,2	33,7	33,7	54,4	53,6
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	16,0	15,3	19,4	18,0	35,2	37,4
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	10,6	10,9	14,3	15,7	19,2	16,2
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)						
Immobilitzat material i inversions immobiliàries	1,4	4,3	10,7	8,2	13,0	12,6
Actius fixes materials (FBCF)	-8,6	-14,7	-2,9	-1,7	57,6	-9,5
Actiu corrent net no financer	0,3	2,5	-0,7	3,0	2,7	-15,1
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	-1,3	-2,6	-1,6	-5,8	2,4	-4,5
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	-1,3	-3,0	-2,0	-6,5	2,3	-3,9
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	-2,7	-2,4	-3,0	-5,6	1,0	-4,3
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-2,7	-2,8	-3,4	-6,3	0,9	-3,7
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)						
Valor afegit brut al cost de factors	-1,9	2,8	-1,9	5,1	-4,1	5,7
Despeses de personal	-3,0	0,1	-0,9	2,3	-0,3	3,0
Amortitzacions i provisions d'explotació	-3,6	-6,7	-8,9	-5,9	12,7	-15,9
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	11,1	36,3	0,3	25,8	-181,1	73,8
Ingressos financers	-16,5	-6,6	-4,5	-20,4	12,8	-12,3
Altres despeses financeres	-39,0	-11,7	-20,4	8,9	-32,6	-13,2
Interessos del finançament rebut	-8,0	-4,0	-7,7	-11,8	-1,1	-4,8
RESULTAT ORDINARI NET	13,8	43,9	2,0	25,8	-38,3	30,9
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	8,5	53,2	-11,8	65,3	72,0	147,1
RESULTAT NET (després d'impostos)	7,5	59,9	-13,9	85,9	91,4	94,9
Resultat net més amortitzacions i provisions	-0,5	14,2	-10,5	29,7	338,9	12,6
Proposta de distribució de dividends	-17,3	-25,1	28,0	45,0	-5,4	-38,6
Beneficis no distribuïts	21,0	96,9	-72,4	210,3	19,4	-11,9
Pro Memoria: Taxes de variació abans d'incorporar ajustos matriu-filial						
Interessos del finançament rebut	-8,0	-4,0	-7,7	-11,8	-0,8	-4,1
RESULTAT ORDINARI NET	13,8	43,9	2,0	25,8	-17,4	9,0
Resultat ordinari net més interessos	6,1	28,6	-0,2	17,5	-10,0	4,5
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	8,5	53,2	-11,8	65,3	nd	-7,9
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)						
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	3,6	4,5	6,0	7,6	3,9	6,3
Cost nominal del finançament	4,1	4,1	3,7	3,8	3,5	3,6
Palanquejament nominal	-0,5	0,4	2,3	3,9	0,3	2,7
Palanquejament real	0,9	0,2	3,7	3,7	1,8	2,5
Rendibilitat de l'actiu net no financer	3,7	4,9	6,7	8,8	-1,0	6,8
Rendibilitat del patrimoni net	3,4	4,6	7,2	9,6	4,3	9,4
Ràtio d'endeutament	26,9	26,4	34,3	33,7	54,0	54,0

Nota: Actius valorats a preus corrents.

(nd) Dada no disponible.

i.i.*: Interessos i impostos.

Nota: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

D'acord amb les dades del quadre 3.11, les inversions en actius fixos materials varen disminuir el 2014 en tots els segments d'empreses. En canvi, l'actiu corrent no financer va augmentar en les empreses petites i mitjanes, mentre que en les grans es va reduir.

En totes les dimensions d'empreses el finançament d'aquestes inversions s'ha fet prioritant el patrimoni net, però són les empreses petites i mitjanes són les que estan més capitalitzades.

El resultat net d'explotació va créixer de manera important el 2014 en totes les dimensions d'empreses, però especialment en les grans i petites. Entre els principals motius cal destacar la reducció de les amortitzacions i provisions d'explotació¹². El mateix va passar amb el resultat ordinari net, causat per una reducció de les despeses financeres.

El 2014, el resultat net va millorar en tots els segments d'empreses, però l'evolució va ser més favorable a mesura que augmentava la dimensió. Pel que fa a la distribució de dividends, les empreses grans i les petites són les que més els han reduït.

A nivell de rendibilitat del patrimoni net, les empreses mitjanes i les grans són les que aconsegueixen ser més rendibles el 2014. Entre les causes que expliquen aquesta major rendibilitat del patrimoni net estaria la millor rendibilitat de l'actiu i el palanquejament.

En resum, les empreses de totes les dimensions varen augmentar l'activitat i els resultats el 2014. La millor evolució en valor afegit, resultat net i rendibilitat la varen experimentar les empreses grans. Les inversions en actius fixos materials varen disminuir en tots els segments d'empreses. Les inversions en actius corrents varen augmentar en el cas de les empreses petites i mitjanes. El finançament s'ha fet prioritant el patrimoni net en totes les dimensions d'empreses, encara que les empreses petites i mitjanes són les que estan més capitalitzades.

3.3. Comparació de l'empresa catalana amb les de la resta d'Espanya

L'evolució del PIB a Espanya i Catalunya ha estat molt similar en aquests darrers anys. Fins a l'any 2007, l'economia espanyola i catalana varen experimentar un creixement sostingut

¹² Les provisions d'explotació inclouen els deterioraments per morositat i els deterioraments per pèrdua de valor dels estocs.

important. Després de la gran caiguda del 2009 (-3,6% a Espanya; i -3,5% a Catalunya), l'economia es va començar a recuperar, tot i que entre 2011 i 2013 el PIB va tornar a caure a Espanya i també a Catalunya. El 2014 es va produir finalment un canvi de tendència i el PIB va registrar un creixement tant a Catalunya com a Espanya. El 2015, el creixement del PIB a Catalunya ha estat molt important (3,4%, segons Idescat), i superior al registrat pel conjunt d'Espanya (3,2%, segons INE) i per la zona euro (1,6%).

Aquesta millor evolució del PIB català el 2015 té el corresponent reflex en els resultats de les empreses. Així, el comportament de les empreses de Catalunya l'any 2015 ha estat més favorable, en línies generals, que el de la resta d'Espanya.

El 2015, l'activitat a Catalunya ha augmentat i, en canvi, ha disminuït a Espanya (quadre 3.12). Per contra, el valor afegit ha augmentat més a Espanya com a resultat d'una caiguda més significativa de les compres que de la producció.

El nombre de treballadors per empresa ha augmentat més a Catalunya que a la resta d'Espanya el 2015. El cost laboral unitari també ha crescut més a Catalunya i això reflecteix un diferencial negatiu en termes de valor afegit per treballador i un diferencial positiu en termes de despeses de personal per treballador.

D'acord amb les dades del quadre 3.12, les empreses catalanes, i en menor mesura les de la resta d'Espanya, han reduït les inversions en immobilitzat material durant l'any 2015. En canvi, la inversió en actiu corrent ha augmentat a Catalunya, mentre que a Espanya s'ha reduït. Pel que fa al finançament, ha continuat el procés de desendeutament tant a Catalunya com a Espanya, ja que el 2015 ha augmentat més el finançament amb fons propis en detriment del deute amb cost. Com que el palanquejament és més favorable a les empreses de Catalunya, aquestes han aconseguit una major rendibilitat del patrimoni net (10,8% a les empreses catalanes i 6,5% a les empreses espanyoles).

En resum, les principals diferències entre les empreses catalanes i les de la resta d'Espanya són que les empreses catalanes han experimentat una evolució més favorable de l'activitat i de la rendibilitat els darrers anys. Entre els factors que expliquen aquesta millor rendibilitat estarien la caiguda de les amortitzacions i provisions; el descens dels costos del finançament rebut i el millor palanquejament financer, que han permès compensar la pitjor evolució de la productivitat laboral i les compres.

Quadre 3.12
Anàlisi comparativa de l'empresa catalana i la resta d'Espanya

	Base anual				Base trimestral (*)	
	2013		2014		2015	
	CAT	RE	CAT	RE	CAT	RE
Nombre d'empreses	2.712	6.816	2.378	5.620	160	736
Activitat i valor afegit (taxes de variació, en %)						
Valor de la producció i subvencions	0,7	-1,5	2,9	2,2	5,8	-3,3
Compres i consums intermedis	2,8	-1,5	1,7	2,5	6,8	-7,1
Valor afegit brut al cost de factors	-3,5	-1,5	5,4	1,7	3,7	5,8
Cost laboral i productivitat (taxes de variació, en %)						
Nombre mitjà de treballadors	-0,9	-2,0	2,2	0,8	3,3	1,6
Valor afegit per treballador (real)	-4,0	-0,9	3,4	1,1	0,8	4,7
Despeses de personal per treballador (real)	-1,1	-0,7	0,7	2,0	1,5	1,1
Cost laboral unitari (despeses de personal/valor afegit)	3,1	0,2	-2,6	0,9	0,7	-3,5
Estructura del passiu remunerat (en %)						
Passiu remunerat / Passiu	80,4	81,6	79,9	82,4	80,6	85,3
Patrimoni net / Passiu remunerat	48,7	50,6	49,5	52,0	56,6	57,0
Finançament amb cost / Passiu remunerat	51,3	49,4	50,5	48,0	43,4	43,0
Finançament a llarg termini amb cost / Passiu remunerat	32,9	32,3	34,5	31,8	32,9	31,4
Finançament a curt termini amb cost / Passiu remunerat	18,4	17,1	16,0	16,2	10,5	11,6
Inversió en actius no financers (taxes de variació, en %)						
Immobilitzat material i inversions immobiliàries	12,8	9,3	12,1	12,4	-3,1	-0,1
Actius fixes materials (FBCF)	49,1	-11,5	-8,4	13,3	nd	nd
Actiu corrent net no financer	2,1	4,5	-10,2	-8,2	89,4	-24,7
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (nominal)	1,5	-2,0	-4,6	-2,4	-6,3	-1,6
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (nominal)	1,1	-2,6	-4,5	-2,6	-6,3	-1,6
Immobilitzat net per ocupat (estoc) (real)	0,1	-3,4	-4,4	-2,2	-5,8	-1,1
Immobilitzat material per ocupat (estoc) (real)	-0,3	-4,0	-4,3	-2,4	-5,8	-1,1
Resultats i autofinançament (taxes de variació, en %)						
Valor afegit brut al cost de factors	-3,5	-1,5	5,4	1,7	3,7	5,8
Despeses de personal	-0,6	-1,3	2,7	2,7	4,4	2,1
Amortitzacions i provisions d'explotació	9,4	-17,9	-14,1	-3,1	-2,5	-0,1
RESULTAT NET DE L'EXPLOTACIÓ	-79,8	25,3	57,3	3,0	6,4	19,1
Ingressos financers	11,7	-0,7	-12,6	-10,6	-39,7	-14,1
Altres despeses financeres	-32,2	18,1	-11,8	-17,3	-21,0	-25,3
Interessos del finançament rebut	-1,8	-2,7	-5,5	-4,7	-15,7	-8,4
RESULTAT ORDINARI NET	-25,9	20,3	30,3	-3,0	-18,2	2,2
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	85,9	nd	116,8	799,6	-132,6	-49,8
RESULTAT NET (després d'impostos)	nd	85,1	91,3	1651,0	-134,2	-52,1
Resultat net més amortitzacions i provisions	153,6	19,2	15,6	103,8	-94,8	-37,9
Proposta de distribució de dividends	-3,9	4,7	-33,5	-35,0	nd	nd
Beneficis no distribuïts	18,6	18,3	-4,6	26,4	nd	nd
Pro Memoria: Taxes de variació abans d'incorporar ajustos matriu-filial						
Interessos del finançament rebut	-1,4	-3,9	-4,7	-6,0	-15,7	-8,4
RESULTAT ORDINARI NET	-13,1	9,7	12,0	13,3	-18,2	2,2
Resultat ordinari net més interessos	-8,2	4,4	6,6	7,1	-17,7	-0,8
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS	nd	nd	0,4	139,6	-132,6	-49,8
Rendibilitat, palanquejament i endeutament (en %)						
Resultat ordinari net abans i.i.* / actiu net	4,1	5,7	6,4	6,5	7,5	5,0
Cost nominal del finançament	3,6	3,9	3,6	3,8	3,1	3,0
Palanquejament nominal	0,5	1,8	2,7	2,7	4,4	2,0
Palanquejament real	1,9	3,2	2,5	2,5	3,8	1,5
Rendibilitat de l'actiu net no financer	0,5	5,8	7,1	7,3	16,8	6,5
Rendibilitat del patrimoni net	4,6	7,6	9,2	9,1	10,8	6,5
Ràtio d'endeutament	51,1	52,0	50,9	48,7	43,4	43,0

(*) Mitjana ponderada dels percentatges de variació dels quatre trimestres de l'any.

(nd) Dada no disponible. (ns) Valor no significatiu.

Nota: Actius valorats a preus corrents.

i.i.*: interessos i impostos.

Nota: Calculats sobre actius / passius mitjans. L'actiu net i els fons propis estan valorats a preus corrents.

4. Conclusions

L'anàlisi economicofinancera de l'empresa catalana per als anys 2014 i 2015 es fonamenta en les empreses amb seu a Catalunya que integren les bases de dades trimestral i anual de la Central de Balanços del Banc d'Espanya (CBBE), que es remeten regularment a la Cambra de Comerç de Barcelona i al Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya. En relació amb la cobertura de la mostra d'empreses utilitzada per la CBBE, es pot dir que aquesta representa el 31,3% del valor afegit brut del total de les societats no financeres. De l'anàlisi efectuada es desprenen les conclusions següents:

Activitat i valor afegit: L'any 2015, el Producte Interior Brut va créixer un 3,4% a Catalunya, bastant més que l'any 2014 (2,0%). Això ha tingut un impacte positiu sobre el teixit empresarial. Així, els nivells d'activitat i vendes de les empreses catalanes, que ja varen tindre una evolució positiva el 2014, han augmentat amb força el 2015, per la bona marxa del mercat exterior i interior. Però tot i que les exportacions han seguit augmentant, les importacions han crescut molt més, augmentant així el dèficit de la balança comercial. Pel que fa a la generació de valor afegit, el 2015 les empreses l'han augmentat però a un ritme menor que l'augment de l'activitat.

Ocupació: L'ocupació ha augmentat el 2014 i 2015, canviant la tendència negativa dels anys anteriors. Tot i que es tracta d'una dada molt favorable, no podem oblidar que un dels reptes importants de la nostra economia es reduir la precarietat, ja que l'augment d'ocupació es dona sobretot amb treballadors no fixos.

Inversió: Les inversions en immobilitzat material i inversions immobiliàries s'han reduït el 2015. També han disminuït les inversions en R+D en percentatge sobre el valor afegit. Tenint en compte la necessitat de fer front als canvis disruptius que s'estan produint en molts sectors, és important que l'R+D augmenti en el futur. En canvi, les inversions en actius corrents no financers han seguit una tendència alcista.

Cost dels factors i productivitat: El 2015, la productivitat dels diferents factors (treball, actius i finançament) ha augmentat. Els costos reals del finançament s'han reduït lleugerament.

Estructura financera: A nivell de finançament, el 2014 i 2015 ha augmentat el pes del patrimoni net. Per tant, ha continuat la política de capitalització en les empreses. Aquest factor, juntament amb l'augment del pes de l'endeutament a llarg termini, permet que els balanços siguin més sòlids des de la perspectiva del finançament.

Resultats i creació de riquesa: La rendibilitat del patrimoni net ha tingut un bon resultat tant el 2014 com el 2015 per la millora del rendiment de l'actiu. És una rendibilitat que supera el cost del diner i el cost d'oportunitat dels accionistes. Per tant, és una bona dada que pot estimular la inversió empresarial. El palanquejament, tot i reduir-se, segueix sent positiu i, per tant, contribueix favorablement a la rendibilitat.

Anàlisi per sectors¹³: L'any 2014, l'activitat va augmentar a tots els sectors, i també ho va fer el valor afegit (excepte al sector de l'energia). La productivitat laboral va millorar a tots els sectors, alhora que el cost laboral unitari es va reduir a cadascun dels sectors. En matèria d'ocupació, el nombre de treballadors per empresa va augmentar a la indústria i als serveis, però es va reduir al sector de l'energia. La indústria va augmentar el pes del patrimoni net i, per tant, va reduir el pes de l'endeutament. Pel que fa a l'actiu, les inversions en immobilitzat material i inversions immobiliàries varen augmentar a tots els sectors. En canvi, els actius corrents no financers varen disminuir també a tots els sectors. El 2014 va augmentar molt el resultat net a la indústria. En canvi, als serveis i al sector de l'energia es va reduir, sobretot per la contracció dels ingressos financers. Els dividendes varen disminuir a tots els sectors. La rendibilitat del patrimoni net va ser positiva a tots els sectors però només va augmentar a la indústria i als serveis.

Anàlisi segons la dimensió: El 2014 les empreses de totes les dimensions varen augmentar l'activitat i els resultats. La dimensió és un factor diferencial important, ja que la millor evolució en valor afegit, resultat net i rendibilitat la varen experimentar les empreses grans. Les inversions en actius fixos materials varen disminuir en tots els segments d'empreses. Les inversions en actius corrents varen augmentar en el cas de les empreses petites i mitjanes. El finançament s'ha fet prioritant el patrimoni net, en totes les dimensions d'empreses, encara que les empreses petites i mitjanes són les que estan més capitalitzades.

Comparació amb la resta d'Espanya: Les empreses catalanes han experimentat dades més favorables en activitat i rendibilitat els darrers anys que les empreses espanyoles. Entre els factors que expliquen aquesta millor rendibilitat estarien la caiguda de les amortitzacions i provisions; el descens dels costos del finançament rebut i el millor palanquejament financer, que han permès compensar la pitjor evolució de la productivitat laboral i les compres.

¹³ Donada la menor representativitat de la mostra, les anàlisis per sectors i dimensió de les empreses han arribat només fins al 2014.

Relacions empresarials amb la Mediterrània: situació i perspectives

Javier Albarracín

Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed)

1. Introducció

A la Mediterrània trobem una de les principals economies emergents del món per volum i creixement; un dels mercats més tecnificat i innovador internacionalment; alguns dels països amb les reserves de gas i petroli més importants a nivell mundial; un mercat agregat de gairebé 300 milions d'habitants, els 60% dels quals tenen menys de 30 anys i amb unes pautes de consum creixentment occidentalitzades; i dos dels 10 principals socis comercials de l'Estat espanyol. I tot i aquesta realitat, malauradament la Mediterrània es planteja a Catalunya encara més en termes d'inestabilitat i conflictivitat que no pas en termes de potencial econòmic i cooperació.

Tot i això, als darrers anys, i com a conseqüència de la crisi econòmica, cada vegada més empreses locals petites i mitjanes han iniciat la seva internacionalització en aquesta àrea, començant per mercats més pròxims com són Marroc o Turquia. En aquest sentit, està creixent l'activitat empresarial de Catalunya a la zona malgrat els seus problemes d'imatge, la manca de coneixement suficient sobre la idiosincràsia d'aquests mercats o la minsa presència comparativa d'empreses espanyoles tractores en la majoria d'aquests països (excepte en el cas de Turquia).

Des de fa uns anys, les principals economies de la zona estan duent a terme reformes econòmiques (algunes per voluntat pròpia, d'altres induïdes per organismes internacionals com el Fons Monetari Internacional o la Unió Europea). Aquestes reformes, si bé han estat dutes a terme de forma diversa i *sui generi*, han produït certs fruits en termes de major atractivitat econòmica internacional i de certs salts qualitius en diversos segments productius en varies de les economies regionals. En aquest sentit cal destacar els casos de les economies de Tunis, Marroc o Egipte. En algunes economies aquests esforços reformadors han afavorit una creixent inserció en les cadenes de valor productiu regional i en els fluxos comercials de certs sectors industrials. Així, cal destacar l'esforç d'innovació i l'augment del valor afegit en el sector tèxtil a països com Marroc, Tunis, Egipte o Turquia. Igualment és de destacar el sector de l'automoció en els casos de Turquia i Marroc. Aquesta dinàmica està essent ja aprofitada per empreses catalanes, mitjançant implantació productiva pròpia o a través de la subcontractació.

2. Una demografia benèvola

Els principals països mediterranis presenten unes característiques demogràfiques que els converteixen en dinàmics mercats a poc més de tres hores de vol de Barcelona. Els dos casos més significatius són Turquia, amb uns 75 milions d'habitants i que cada any augmenta en més d'1 milió, i Egipte, amb uns 80 milions i que cada any en suma més d'1,5 milions d'habitants més (arribarà a superar els 100 milions el 2020). De forma similar, Marroc, amb 34 milions, i Algèria, amb uns 40 milions d'habitants, en sumen més de mig milió anualment cadascú. Com a conseqüència d'això, la població de la Mediterrània és molt jove, essent entre el 60% i el 70% dels habitants menors de 30 anys, depenent del país.

La majoria d'aquesta població viu a les zones urbanes, generant unes dinàmiques logístiques i de distribució més accessibles així com unes pautes de consum tendents a ser similars a les del nord de la Mediterrània. Així, el 60% de la població del Marroc, el 70% de l'algeriana, el 73% de la turca o el 92% de la israeliana es troben en zones urbanes.

3. Intenses relacions comercials amb Europa

Des d'un punt de vista econòmic, Europa i les economies mediterrànies tenen una gran complementaritat. Europa, amb una població minvant i cada vegada més envellida, requereix mà d'obra, que pot ser aportada pels països mediterranis gràcies a la seva proximitat i formació de la població. Europa, i en aquest sentit també Catalunya, estan convertint-se en un mercat de consum i especialitzat en serveis, podent aportar la seva tecnologia i el seu coneixement a les economies productives del Nord d'Àfrica i el Llevant, amb el doble objectiu d'abastir-se ella mateixa però també a altres grans mercats globals consumidors.

A aquest fet se li afegeix que la Unió Europea ha establert al llarg dels darrers anys una àmplia gamma d'acords comercials i econòmics preferents amb algunes de les principals economies de la zona. Aquests acords han implicat una reducció aranzelària significativa (arribant inclús a la seva abolició) entre aquests mercats.

Taula 1
Llistat d'acords comercials de la UE
amb els països mediterranis

País	Estatus	Data de signatura	Implementació
Algèria	Signat	Abril 2002	Setembre 2005
Egipte	Signat	Juny 2001	Juny 2004
Israel	Signat	Nov 1995	Juny 2000
Jordània	Signat	Nov 1997	Maig 2002
Liban	Signat	Juny 2002	Abril 2006
Marroc	Signat	Feb 1996	Març 2000
Palestina	Signat	Feb 1997	Acord provisional Juliol 1997
Síria	Iniciat (Desembre 2008)		
Tunísia	Signat	Juliol 1995	Març 1998
Turquia	Unió Duanera Gener 1996	Unió Duanera	Desembre 1995

Font: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/regions/euro-mediterranean-partnership/>

El cas més destacat és la Unió Duanera entre la UE i Turquia establerta el 1996 per la qual desapareixen les quotes i els aranzels pels productes que es comercialitzen entre ambdues economies. Això ha permès intensificar molt les relacions comercials bilaterals. Així, l'any 2015 Turquia es va convertir en el cinquè soci comercial de la UE, segons Eurostat, amb unes exportacions europees de 2,04 bilions d'euros i unes importacions procedents de Turquia d'1,70 bilions d'euros.

Aquesta mateixa intensificació comercial s'ha produït amb l'economia espanyola, arribant el 2015 a un comerç bilateral de quasi 10.000 milions d'euros (essent les exportacions espanyoles a Turquia de 5.077 milions d'euros i les importacions des de Turquia de 4.744 milions d'euros). D'aquestes xifres, Catalunya representa entre el 24% i el 25% dels fluxos comercials de l'Estat.

4. Principals sectors catalans amb presència a la zona

Cal destacar que els països de la Mediterrània, excepte en el cas d'Israel, són economies que majoritàriament demanen productes de tecnologia mitja, fruit de les seves idiosincràcies i models de desenvolupament. Aquest fet s'adapta significativament a la oferta de productes i serveis que les empreses catalanes ofereixen en els mercats internacionals.

Igualment és important tenir en compte que a la majoria dels països de la zona hi ha una bona imatge comparativa dels productes i serveis espanyols, cosa que beneficia la penetració de productes catalans, pel seu disseny i la seva tecnologia mitjana competitiva.

Fruit de tot això, i donades les característiques productives de Catalunya, trobem certs sectors que estan trobant als països mediterranis una receptivitat creixent pels seus productes i serveis.

D'entre els principals sectors econòmics catalans amb presència i potencial a la zona cal d'estacar l'agroalimentari, l'automoció, el turístic, els serveis logístics i financers i el de la construcció.

Aquest creixement demogràfic esmentat i la seva creixent concentració en ciutats està fent que la demanda de productes **alimentaris** estigui creixent de forma sostinguda. Seguint aquesta lògica, el sector dels supermercats i grans superfícies està expandint-se de forma exponencial a països com Marroc, Egipte o Turquia. En aquest segment cal d'estacar l'expansió de cadenes autòctones (com les turques Migros o BIM, aquesta expandint-se no només a Turquia sinó també al Marroc i a Egipte, o les marroquines Marjane, Aswak Assalam i Acima, Uno Hypermarchés a Algèria...) però també de les marques internacionals més reconegudes (com l'espanyola DIA, la britànica Tesco, la francesa Carrefour o Makro, entre d'altres).

Cada vegada més pimes catalanes del sector agroalimentari, des d'empreses de fruita lleidatanes fins a empreses de producció alimentària industrial passant per nombroses empreses càrniques o empreses productores de begudes, estan expandint la seva presència en aquests mercats. Algunes d'elles mitjançant la seva implantació productiva, molt especialment a Turquia i Marroc.

A aquest mercat de consum autòcton creixent s'ha de sumar el potencial dels fluxos de turistes que visiten els països mediterranis, tot i que en els darrers anys el seu volum ha minvat derivat de la inestabilitat a la zona. Tanmateix, cal destacar els 30 milions de turistes que visiten Turquia cada any així com els 10 milions que visiten Marroc o Egipte.

Un segment en constant creixement en el sector alimentari és el consum d'aliments i begudes Halal (aquells que compleixen amb els preceptes de la llei islàmica al llarg de la seva producció). Aquest segment, que a nivell mundial representa de forma agregada més d'1,127 bilions de dòlars (més que el

consum de menjar i begudes anual de Xina o els Estats Units), presenta unes xifres de creixement molt atractives a certs mercats mediterranis. Destaquen Turquia amb 100 bilions de dòlars i Egipte amb 88 bilions de dòlars de consum d'aquest tipus de productes el 2014, essent igualment significatiu el volum de consum a Algèria i Líbia. Aquest atractiu segment i la seva proximitat ha fet que més de 70 empreses catalanes del sector agroalimentari hagin certificat halal certs productes per poder entrar en aquest rellevant segment de consum (així com a d'altres mercats emergents rellevants com són les economies del Golf o Iran).

El sector **automoció** es troba entre els de més gran interès per a les empreses catalanes a la zona. Turquia, amb una producció de més d'1,3 milions de vehicles, i Marroc, amb una producció creixent que ja arriba a gairebé 300.000 vehicles, són els dos grans mercats mediterranis en el sector automoció. En aquest darrer país, s'espera que PSA (Peugeot Citroën) comenci a produir vehicles el 2017. Algèria, per la seva part, ha tancat acords per implantacions productives de la mateixa PSA i de Renault pels propers anys.

El sector automoció de Catalunya està mostrant un significatiu interès tant per la venda de components com per establir inversions productives a Turquia i Marroc (especialment a la zona de Tànger) per tal de subministrar a les cadenes de producció.

La capacitat de compra de vehicles en les dinàmiques i joves poblacions de la zona ha fet que la pròpia SEAT tingui a la Mediterrània tres dels seus quatre principals mercats no europeus en vendes: Algèria, Turquia i Israel.

De fet, a la Mediterrània es van vendre quasi 1,7 milions de vehicles el 2015, força més que a l'Estat el mateix any (poc més d'1 milió) o a Itàlia (1,57 milions), segons la Organització Internacional de Fabricants de Vehicles a Motor, OICA.

La Mediterrània és una gran potència i epicentre mundial del **sector turístic**. La visiten uns 340 milions de persones a l'any (un 40% del total de turistes mundials) i suma entorn al 30% dels ingressos globals per turisme. En aquest sector, Catalunya no té només experiència en la promoció i gestió turística sinó que també ha sabut desenvolupar un potent teixit empresarial amb gran coneixement i reconeixement internacional.

Cadenes hoteleres catalanes, empreses de software especialitzat, de gestió hotelera, de formació especialitzada... estan duent a terme projectes a diferents països de la zona per

tal de captar part dels ingressos i fluxos que genera aquest sector. És cert que és un sector que està passant un conjuntura difícil a molts dels països de la zona fruit de la inestabilitat i conflictitat, però també ho és que aquests països tenen objectivament el potencial per recuperar l'atractiu turístic perdut, i superar-ho.

Una derivada d'aquest sector és el creixent atractiu que Barcelona està adquirint com a destí turístic per a les poblacions de la zona (amb especial creixement de les visites de turcs, algerians i israelians). Igualment, estan augmentant les visites de caràcter mèdic aprofitant el talent sanitari de la ciutat i el seu atractiu turístic. Ja fa anys que existeixen diverses iniciatives des del sector privat per tal de potenciar Barcelona com a referència de turisme mèdic, competint amb altres ciutats.

Aquesta creixent presència de visitants mediterranis a Catalunya, especialment a Barcelona, és causa i efecte directe del reforçament de la connectivitat i accessibilitat **logística**.

El fet que des de Barcelona hi hagi un creixement sostingut de la connectivitat i les freqüències de vol amb la majoria de les ciutats de la zona (liderat per Vueling però també per altres línees dels propis països com Air Arabia, Arkia, Pegasus...) fa que l'afluència en ambdues direccions hagi augmentant significativament els darrers anys. Aquesta intensificació de la connectivitat aèria mediterrània seguirà consolidant-se els propers anys.

Igualment, la constant aposta del Port de Barcelona per reforçar la seva centralitat logística a la Mediterrània és un element rellevant. Així, tant des del punt de vista de les mercaderies (atès que la Mediterrània i l'Orient Mitjà són unes zones d'expansió continuada d'origen i destí), com del moviment de vehicles (essent el port líder estatal i mediterrani amb un moviment de 881.893 vehicles al 2015, un 18% més que l'any anterior, i amb voluntat explícita de convertir-se en *hub* europeu cap a Orient Mitjà) i de creueristes (2,5 milions al 2015, essent el principal port del món fora del Carib), el Port de Barcelona està potenciant i consolidant una gran connectivitat logística amb els principals ports de la regió mediterrània.

En aquesta mateixa línia, el Port de Tarragona està reforçant la seva vocació mediterrània. Això es manifesta a través de la seva voluntat d'esdevenir *hub* productiu mediterrani del sector químic (a través del seu clúster ChemMed). En paral·lel, una altra línia que reforça aquesta aposta és el nínxol de les exportacions d'animals vius. En aquest segment, vinculat al consum halal, destaca l'augment d'aquestes exportacions als principals mercats de la zona (Algèria, Líbia, Líban i Egipte).

te), passant de 84.000 animals al 2013 a més de 140.000 els primers sis mesos de 2015, i amb unes grans perspectives d'expansió cap a d'altres economies de la zona.

En paral·lel a la progressiva presència d'interessos econòmics a la zona, les principals **entitats financeres** espanyoles han anat implantant-se en aquests mercats. Caixa Bank, Bank Sabadell, Aresbank o el BBVA (aquesta última mitjançant l'adquisició al 2015 del 39,9% del principal banc turc, Garanti Bank; la principal adquisició feta mai per aquesta entitat financera) han reforçat la seva presència a la Mediterrània, confiant en la seva favorable evolució econòmica a mitjà termini i en l'augment de la presència empresarial espanyola.

Com a conseqüència del creixement demogràfic i del turisme, de la creixent urbanització de les poblacions així com dels processos d'industrialització i de modernització de les infraestructures a la zona, el sector de la **construcció** ha adquirit un pes significatiu en la ribera sud de la Mediterrània.

Infraestructures de mobilitat urbanes (metros, tramvies...) o nacionals (trens d'alta velocitat, ponts, ports...), grans obres energètiques (solars, eòliques o transport de fòssils), dessaladores i depuradores, modernització de nuclis urbans i construcció de noves ciutats o infraestructures socials com hospitals, estan atraient, i amb força èxit, a tot tipus de perfils d'empreses constructores espanyoles. Grans empreses com Indra, ACS, OHL, Acciona, Iberdrola, Sener o Gas Natural han aconseguit als darrers anys importants projectes al Marroc, Algèria, Egipte i especialment a Turquia. Això està permetent que pimes proveïdores habituals d'aquí, varies d'elles catalanes, hagin entrat de la seva mà en aquests mercats.

Moltes petites i mitjanes empreses catalanes del sector de la construcció (enginyeries, proveïdores de materials, serveis...) s'han vist avocades els darrers anys a buscar projectes fora de l'estat per tal de poder sobreviure. En aquest sentit, tant el Marroc com Algèria han constituït una significativa vàlvula d'escapament per moltes d'elles, fruit tant del creixement d'aquest sector en aquests mercats com de la seva proximitat geogràfica.

Per altra banda, **Barcelona** està consolidant-se com a ciutat referent global i està aconseguint una gran visibilitat i generant gran interès a la regió. Aquest fet es posa d'evidència, entre altres coses, per la creixent presència d'estudiants i empresaris àrabs, turcs o israelians que escullen Barcelona per dur a terme les seves activitats formatives o professionals. Les universitats i escoles de negocis establertes a Bar-

celona estan duent a terme accions comercials per capitalitzar aquest creixent interès de la zona. L'accessibilitat, la proximitat geogràfica i cultural, i la qualitat de les institucions formatives de Barcelona fan que trobin una creixent receptivitat a la regió en aquest àmbit.

En aquesta mateixa línia, Barcelona s'ha consolidat com a referent firal des del qual reforçar les relacions econòmiques i comercials mediterrànies en ambdues direccions. La capacitat econòmica de Barcelona de ser un *epicentre* econòmic i comercial per a la Mediterrània es veu reforçada per actors com la Fira de Barcelona. Aquesta és un actiu per potenciar la presència econòmica mediterrània a la ciutat i projectar la ciutat a la zona. Salons en sectors claus per a la zona com són Alimentaria o el Saló Internacional de la Logística (SIL) fan de Barcelona un punt de trobada pels principals actors regionals en aquests sectors. Així, el número d'expositors i visitants de la zona mediterrània està creixent a les darreres edicions.

5. Creixent presència econòmica de la Mediterrània a Catalunya

Aquesta intensificació de les relacions econòmiques i humanes s'està donant cada vegada més en ambdues direccions. Així, en els darrers anys empreses i empresaris de les economies més rellevants de la Mediterrània estan apostant per Barcelona i Catalunya com a mercats atractius i porta cap al mercat espanyol.

Casos significatius són algunes reputades multinacional turques que han optat pel patrocini del F.C. Barcelona com a eina de visibilitat. Empreses com BEKO, Lassa o les línies aèries turques THY (que ha augmentat molt significativament la connectivitat diària entre Barcelona i Estambul) han optat estratègicament per la ciutat de Barcelona. Igualment, inversors turcs han adquirit instal·lacions portuàries a Barcelona els darrers anys i s'estan interessant creixentment pel sector turístic.

Des de Algèria, l'empresa Sonatrach ha augmentat la seva presència al complex petroquímic de Tarragona de la mà de multinacionals alemanyes mitjançant importants inversions realitzades els darrers anys. També són d'aquesta nacionalitat empresaris inversors en el sector hotelier de Barcelona amb ambiciosos plans d'expansió des de la ciutat.

I és d'Israel l'empresa que planteja, a través de la seva filial catalana, un dels plans inversors industrial i logístic privat més ambiciosos dels darrers anys a Catalunya, l'Israel Chemical Ltd.

Aquesta tendència, molt més pronunciada si s'afegeixen les creixents inversions immobiliàries, petroquímiques i turístiques de països àrabs del Golf, es troba en constant creixement darrerament, i tot indica que es mantindrà així en els propers anys.

6. Un gran potencial desaprofitat: el finançament dels multilaterals

Les economies de la Mediterrània, especialment les més reformadores i internacionalitzades, han comptat amb una creixent implicació de les institucions financeres internacionals en el seu desenvolupament.

Així, a països com Marroc, Tunísia, Egipte, Jordània, Líban o Turquia, aquests organismes multilaterals han finançat molts projectes, especialment en els camps de les infraestructures de transport, energies renovables (grans projectes de producció però també d'eficiència), aigua (reciclatge, gestió...) i mobilitat i desenvolupament urbà. Aquests són sectors on les empreses catalanes tenen una gran experiència, tant nacional com internacional.

La proximitat geogràfica, l'afinitat cultural comparativa respecte a d'altres entorns empresarials europeus i l'experiència de les empreses catalanes en aquests segments a altres mercats internacionals hauria de facilitar el seu èxit en aquest tipus de projectes. Però tot i això, l'empresa catalana no es presenta a aquests projectes amb la freqüència que ho fa a

altres regions del món, desaprofitant així el gran potencial econòmic que tenen aquests mercats de proximitat.

En aquest terreny, les empreses i les institucions catalanes implicades en licitacions internacionals han de fer un esforç de difusió i coordinació per tal de poder millorar la seva presència i l'èxit català en aquest important nínxol econòmic a la regió.

7. Reptes de futur

Si bé és cert que aquestes economies tenen actualment dificultats, com la inestabilitat a alguns països, certes mesures proteccionistes, una important economia submergida o la inseguretats jurídica (tema inherent a totes les economies emergents), també ho és que hi ha voluntat per la majoria de les parts implicades en avançar en el camí de la cooperació, les reformes i la intensificació de les relacions econòmiques.

Així, la regió mediterrània presenta grans reptes, però també ofereix grans oportunitats. La proximitat geogràfica, l'afinitat cultural, la presència creixent de comunitats mediterrànies a Catalunya i d'empreses catalanes en aquest país, la creixent connectivitat de persones i mercaderies o els avantatges comercials europeus en aquests mercats, fa que hi hagi una creixent vinculació econòmica, comercial, inversora, humana i creativa a la Mediterrània. Catalunya, i Barcelona, estan imparablement posicionades per capitalitzar aquest potencial i intensificar-lo.

Taula 2

Quantitats dedicades pel Banc Europeu d'Inversions (BEI) a projectes a la zona (milions d'euros)

País/regió	2014	2015
Marroc	456,8	90,0
Algèria	0,0	0,0
Tunísia	571,0	200,0
Egipte	352,0	870,4
Gaza i Cisjordània	0,0	0,0
Israel	150,1	141,0
Jordània	2,0	116,0
Líban	101,0	0,0
Síria	0,0	0,0
Països Mediterranis	10,0	2,0
Regional – Àfrica del Nord	21,2	0,0
Turquia	2.055,0	2.299,5
Total	3.719,1	3.718,9

Taula 3

Quantitats dedicades pel Banc Europeu de Reconstrucció i Desenvolupament (BERD) a projectes a la zona (milions d'euros)

País	2013	2014
Egipte	151	593
Jordània	60	138
Marroc	168	225
Tunísia	69	114
Turquia	920	1.394
Total	1.369	2.464